

William Shakespeare
KRÁL JINDŘICH IV.
DÍL I.
Přeložil Ladislav Čelakovský

Osoby.

Král Jindřich IV.

Jindřich, králevic Walesský, >

Princ Jan z Lancastru, > synové královi.

Hrabě Westmoreland, >

Sir Walter Blunt, > přátelé královi.

Tomáš Percy, hrabě Worcester.

Jindřich Percy, hrabě Northumberland.

Jindřich Percy, přezděn **Hotspur**, jeho syn.

Edmund Mortimer, hrabě z Marchu.

Scroop, arcibiskup Yorkský.

Archibald hrabě Douglas.

Owen Glendower.

Sir Richard Vernon, na straně Percy'ch.

Sir Michael, přítel arcibiskupa Yorkského.

Sir John Falstaff.

Poins.

Gadshill.

Peto.

Bardolf.

Lady Percy, choť Hotspurova a sestra Mortimerova.

Lady Mortimerova, dcera Glendowerova a choť

Mortimerova.

Paní Obratná, hospodská taberny v Eastcheapu.

Lordové, důstojníci, vojáci, Městský šerif, poslové, sloužící,

dva pocestní, dva vozkové, Domovník, Stajník, Vinárník,

sklepníci.

Dějště: Anglicko.

Jednání první.

Výjev první.

Londýn. Komnata v paláci.

*Vcházejí Král Jindřich, Westmoreland, Sir Walter Blunt a
jini pánové.*

Král Jindřich. Tak schváčení, jak jsme, a strastmi bleďí,

běrem si čas, by okřál teskný mír,
pak nový boj hluk dýchal supavý,
jenž na odlehlých břehách počít má.

Již nebude zem tato žiznivá

rtý ústní barvit krví dítek svých,

ni pole její brázdít křepká válka,

neb šlapat kvítka podkovami rot

nepřátelských; ty oči zuřivé,

jež, rmutných nebes meteorům rovny,

vše pošle z jedné rodné podstaty,

se ondy zňaly v vnitřní různici

a vražd občanských vzteklem útoku,

teď půjdou v řadách družných, úhledných

na tétož dráze, složíc sočení

na známé, sourodé a zbratřené.

Hrot války, jako v špatné poště nůž,

již neporání pána svého. Protož –

až ku Kristovu hrobu, přátelé,

(pod jehož spasným křížem, jeho voj,

jsme vybráni a zváni do zbraně)

chcem sebrat Angličanů brannou moc,

jimž páže vzrostly v lůně mateřském,

by potepaly tyto pohany

na oněch svatých polích, po kterýchž

ty drahé nohy jednou kráčivaly,

ježe přede čtrnácti sty lety za nás

na trpkém kříži pněly přibity.

Však dvanáct lun jest stár ten záměr náš,

a neplatno vám říkat: Půjdemě.

Toť není schůzky cíl. I rcetež mi,

šlechtný strýče můj Westmorelande,

co včera vaše rada nalezla

k uspíšení té pilné výpravy¹⁾.

Westmoreland. Můj králi! všele spěch ten vážen byl,

a činěn mnohý výloh rozpočet

od včírka jen, když přímo přišla zvěst'

od Walesu s tíží žalostivých zpráv,

jichž nejhorší, že statný Mortimer,

do bitvy veda Herefordshirský lid

na bouřlivého, divého Glendowra,

od hrubých rukou toho Walesana

byl jat a tisíc jeho lidu sbito.

I na mrtvolách těch taková mrzkost,

tak zvířecí, nestoudné zohavení

od Walesských žen spácháno jest, že nemůž

být o něm bez zardění mluveno²⁾.

Král Jindřich. Takt' zdá se, že nehody této zvěst'

přetrhla zaměstnání s zemí svatou?

Westmoreland. Té, kromě jiných, pane milostivý.

Neb více nemilých a žalných novin

v ten smysl od severu došlo nás.

Na den povýšení svatého kříže³⁾

se potkal s Archibaldem mohutným,

tím Skotem zmužilým a slovutným

udatný Hotspur⁴⁾, mladý Hynek Percy

u Halmedonu,

kdež smrtný, krvavý se strhl boj,

jak po vypalování hrubých děl

a podle všeho zdání pověst šla;

neb kdo ji přines', v pravém rozkvašení

a vzteku bitvy vskočil na koně,

o konci bitvy zcela nezpraven.

Král Jindřich. Hle! drahý věrně-činný přítel náš,

sir Walter Blunt, jenž teď sestoupiv s koně,

pokálen různým prachem každé půdy

mezi tím Holmedonem a sídlem naším,

přináší vítané a milé zprávy.

Jest v bitvě hrabě Douglas poražen,

a deset tisíc chrabrých Skotův, dva

a dvacet rytířů sir Walter zhlédnul

v jich vlastní krvi na Holmedonských pláních

nakupené. Jež Hotspur zajal, jsou:

Mordake, hrabě Fife a Douglasův

nejstarší syn⁵⁾; potom hrabata Athol,

Murray a Angus, smělý též Menteith.

A není-liž to kořist poctivá?

plen důstojný? ha, strýče, není-liž?

Westmoreland. Toť věru zdar, jímž by se princ směl chlubit.

Král Jindřich. Ach! což mne zarmucuješ, závistí

mne čině hřešit, že lord Northumberland,

tak pozeňnaný ve svém synu jest,

v synu, jež jazyk chvály velebí,

jenžť vprostřed háje nejpřímější štěp,

sladké Fortuny miloušek a pýcha.

Co já, jsa jeho slávy svědkem, zřím,

jak čelo Hynka mého zpusťlost

a hanba przní. Ó kéž důkaz mám,

že nocichůdná Víla vyměnila

ve plénkách dítky naše uspalé,

mé nazvouc Percy, jeho Plantagenet.

Pak měl bych jeho Hynka, mého on.

Leč, ustup z mysli mé! Co soudíš, strýče,

o mladého Percy-ho soběhrdství,

jenž vězně, v seči této zjímané,

k své ruce zadržuje; dal mi vzkázat,

že Mordake hrabě Fife jen bude můj⁶⁾.

Westmoreland. Tak jeho strýc jej učí; toť Worcester,

vám zlovolný všemožným způsobem.

Jím to, že hoch se pyšní, hřeben mládí
na vaše důstojenství čepýří.

Král Jindřich. Však jsem proň poslal, by to zodpovídal.

Protož pak nutno, chvilku poodložít
naš svatý do Jerusálema cíl.

Na příští středu zahájíme radu

do Windsoru: tím strýče lordy zpravte!

Však bystrým spěchem vraťte k nám se zas,

neb třeba ještě víc tu mluvit, jednat,

než nyní lze nám pro hněv vypraviti.

Westmoreland. Staň se, můj kníže!

Odejdou.

Výjev druhý.

Londýn. Jiný pokoj v paláci.

Vcházejí Jindřich, princ Walesský, a Falstaff.

Falstaff. Pověz mi, Jindro, kolik jest s poledne?

Princ Jindřich. Tvůj vtíp tak stloustnul pitím starého sektu a rozepínáním se po večeri a chrápáním na lavicích po obědě, že zapomínáš tázati se ve vši pravdě potom, co bys ve vši pravdě rád zvěděl. Co u čerta je tobě do hodin denních? Leda by snad byly hodiny puhárami sektu, a minuty kapouny, a zvony jazyky svůdnic, a ciferníky štítily na hampejsích, a samo boží slunko hezkou, rozpálenou mladici v dykytě ohňové barvy; věru nevidím příčinu, proč bysi měl nosit dříví do lesa, tázaje se po čase denním.

Falstaff. Věřu, Jindřišku, tys uhodil do živého, neboť my, co obíráme kapsy, chodíme za měsíce a sedmi hvězd, a ne za Féba, jenž jest „*bloudící jun tak spanilý*“⁷⁾. Ano, cukroušku, prosím tě, až budeš králem, což se – bůh zachovej tvoji Milost – Veličenstvo chtěl jsem říci, neboť milosti se tobě nedostane – –

Princ Jindřich. Cože? žádné milosti?

Falstaff. Žádné; ani tolik, aby ti jí bylo vejce na másle požehnáno⁸⁾.

Princ Jindřich. Nu, co dále? – Dělej zkrátka, zkrátka.

Falstaff. Ano tak! Až se tedy staneš králem, cukroušku, nedopusť, aby nás, co jsme ozdobou černé noci, nazývatí směli šeredou bílého dne; dej, ať zůstaneme polesnými Diany, pány stínu, miláčky lunny; aby lidé říkali, že jsme lidé dobrého zvedení, stojíce, jakož i moře, pod vedením naší spanilomyslné a cudné velitelky lunny, pod jejížto záštitou krademe.

Princ Jindřich. Dobře máš, i hodí se dobře co pravíš, neboť štěstí naše, co jsme sluhové lunny, jako moře vzstoupá a opadá; spravováno jsouc, jako moře, měsícem. U příkladu: měsíc zlata velmi odhodlaně v pondělí večír uštípnutý a velmi pohodlně v úterý ráno promrhaný; dobytý klením: *dej sem!* a pozbytý voláním: *přines!* nyní v tak nízkém opadu, jako jest pata žebříku, a za chvíli v tak vysokém výstupu, jako jest vrcholek šibenice.

Falstaff. Bůh ví, že pravdu mluvíš, hochu! A není-liž hospodyňka z taberny roztomilá, sladká ženuška?

Princ Jindřich. Jako med z Hybly⁹⁾, můj milý brachu z Chlumce¹⁰⁾. A není-liž také bývolí kazajka roztomilá, trvanlivá hazuka¹¹⁾?

Falstaff. Co zas, co zas, vrtohlávku? Jaké to máš zase špičky a úštipky? Co u d'asa mám já činit s bývolí kazajkou?

Princ Jindřich. Co u čerta mám já činit s hospodyňkou z taberny?

Falstaff. Však jsi s ní nejednou úcty konal.

Princ Jindřich. Volal jsem tě kdy, abysi zaplatil svůj díl?

Falstaff. Nikdy; musím ti učinit za spravedlivé; tys tam všecko sám platival.

Princ Jindřich. Tam a kdekoli jinde, jak daleko jen měsíc vystačil, a kde již nemohl, užíval jsem svého úvěrku.

Falstaff. Ano, a doužil jsi se ho tak, že z toho zde jasně následuje, že jsi přejasný následník v říši. Ale řekni mi

předc, cukroušku, zdali pak bude v Anglicku šibenice vidět, až ty králem budeš, a zmužlost tak jako nyní babkována orezavělým udidlem starého paňaca zákona? Až budeš králem, nezvěšuj zloděje!

Princ Jindřich. Nikoli; ty budeš věšet.

Falstaff. Budu-liž? Ó hezky! Přísámbůh, budu hodným soudcem.

Princ Jindřich. Vidiš, jak už teď křivě soudíš; myslil jsem, že ti budu odevzdávat zloděje k věšení a tak z tebe učiním statného oběsitele.

Falstaff. Dobře, Jindro, dobře; ostatně se tento úřad s povahou mou zrovna tak srovnává, jako poklonkování u dvora, to mi věř¹²⁾. Aby to blesk, jsem dnes tak melancholický jako kocour neb jako upraný medvěd.

Princ Jindřich. Aneb jako starý lev, neb jako loutna zamilovaného.

Falstaff. Ano, aneb jako dumky dud Lincolnshirských¹³⁾.

Princ Jindřich. Co říkáš zajíci, aneb melancholii bahnivé strouhy?

Falstaff. Ty míváš nejnechutnější podobenství a jsi opravdu nejpřirovnavější, nejšelmovštější, nesladší mladý princ. – Ale Jindro, pro boha tě prosím, nepodněcuj mne více marnostmi! Kéž tomu bůh chtěl, abysme ty i já věděli, kde mají zásobu poctivých jmen naprodej. Nějaký starý pán od rady mne onehdy počal skrže vás, mladý pane, plísnit; ale já si ho nevšímá, a předce mluvil moudře; ale já ho neposlouchal, a předce mluvil moudře a k tomu na ulici.

Princ Jindřich. Dobře's učinil; neboť moudrost vydává na ulicích hlasu svého, a nikdo si ho nevšímá¹⁴⁾.

Falstaff. Ó ty máš v průpovídkách zběhlost čertovskou, a věru bysi dovedl porušiti svatého. Tys mně přemnoho ublížil, Jindro! Odpusť ti to Bůh. Dokud jsem tebe nepoznal, neznal jsem ničeho, a nyní – abych pravdu řekl, jsem o málo lepší nežli jeden z bezbožných. Toho života musím nechat, a nechám ho; přísámbůh neučiním-li tak, ať jsem holomek. Nemám chuti, být na věky zavržen k vůli žádnému synu všech králů v křesťanstvu.

Princ Jindřich. Kdež pak zítra uštípneme nějaký měsíc, Jeníku?

Falstaff. Kde budeš chtít, hochu, já se přidám; pakli toho neučiním, jmenuj mne holomekem a vysměj se mi.

Princ Jindřich. Vidím na tobě hezkou života nápravu; z modlení se polepšuješ na taškářství.

Vchází Poins za nimi pozdálí.

Falstaff. Co naplat, Jindro? jest to moje povolání, Jindro; člověku není s hříchem, pracuje-li ve svém povolání. Poins! – Teď se dovíme, má-li Gadshill něco za lubem. Ó, kdyby lidé svou zásluhou docházeli spasení, jaký koutek v pekle byl by horký dosti pro něho? Totě nejvybroušenější taškář, jaký kdy volal: *Stůj!* na poctivého muže.

Princ Jindřich. Dobré jitro, Edši!

Poins. Dobré jitro, zlaťoučký Jindřichu! Co říká monsieur Hryzota Svědomí, co říká sir John Víno-s-Cukrem? Jene, jakžpak se d'ábel snáší s tebou o tvou duši, kterouž jsi mu na poslední velký pátek prodal za sklenici Madérského a za studenou nožičku z kapouna?

Princ Jindřich. Sir John dostojí slovu; d'ábel obdrží svou koupi; neboť on nikdy ještě přísloví nepřevrátil, on dá čertu, co jest čertovo.

Poins. Tedy jsi zatracen, že d'áblu slovo držíš.

Princ Jindřich. Jinak byl by zatracen, že d'ábla ošidil.

Poins. Ale hoši, hoši! zítra časné raníčko ve čtyři hodiny u Gadshillu. Tamtudy jdou poutníci do Canterbury s bohatými podarky a kupci jedou do Londýna s tučnými měšci. Já mám larvy pro vás všechny, koně máte sami. Gadshill spí tu noc v Rochestru, a já jsem zamluvil na zejtrék na noc večeri v Eastcheapu. Budeme tak bezpečně moci vyvést svůj kousek, jako se vyspat. Máte-li chuť jíti s námi, nacpu vám měšce vrchovatě toлары; nechcete-li,

zalezte za humna a nechte se oběsit.

Falstaff. Slyš Edwarde! zalezu-li já za humna a nepůjdu-li s vámi, tedy vás oběsím, že tam jdete.

Poins. Oběsíš, tlučhubo?

Falstaff. Jindro! ty držíš s námi?

Princ Jindřich. Kdože? Já lupičem, já zlodějem? na mou věru to ne.

Falstaff. Není v tobě za mák poctivosti, mužnosti neb dobrého bratrství, aniž jsi posel z krve královské, jestliže se neodvážíš, sáhnouti po několika korunách.

Princ Jindřich. Bud' si! jednou ve svém živobytí si zatřeštím.

Falstaff. Nu, to jest předc rozumně mluveno.

Princ Jindřich. Ne, ne; staň se co staň, zůstanu doma.

Falstaff. Přísámbůh! tedy se na tobě stanu zrádcem, až budeš králem.

Princ Jindřich. Toho si málo všímám.

Poins. Sir John! prosím tě, nechej prince a mne mezi čtyřma očima. Já mu tak platné příčiny k tomu dobrodružství vyklopím, že s chutí půjde.

Falstaff. Nuže, tedy ať se tobě dostane ducha výmluvnosti a jemu ucha učelivosti; aby, co ty mluvíti budeš, jím pohnulo, a co on slyšeti bude, víry dosáhlo, nechat' pravý princ k vůli obveselení stane se křivým zlodějem; neboť kormoutlivé scestnosti času našeho potřebují nápravy. Mějte se hezky. V Eastcheapu mne najdete.

Princ Jindřich. S bohem, ty pozdní jaro, s bohem, ty babí léto!
Falstaff odejde.

Poins. A teď, dobrý, zlatý, medový princí, jeďte zítra s námi! Rád bych si udělal žert, kterýž já sám nemohu provésti. Falstaff, Bardolf, Peto a Gadshill nech tedy obloupi ony lidičky, na kteréž si dříve počiháme na cestě; vy a já nebudeme při tom; a když tu kořist dostanou, neobloupíme-li je my dva zase, utněte tuto hlavu s mou plecí.

Princ Jindřich. Jak ale při výjezdu od nich se ustraníme?

Poins. Snadno; vypravíme se před nimi anebo po nich a udáme jim místo k setkání se, kdež potom bude záležeti na nás, abychom se nedostavili. Pak vykonají ten skutek sami, a my, jakmile s ním budou hotovi, na ně se vyřítíme.

Princ Jindřich. Dobře; myslím ale, že nás po našich koních, našich šatech a po stu jiných věcí poznají.

Poins. Plesky! naše koně ani nezahlédnou, k tomu je v roští uvázu; naše larvy, jakmile budeme něco od nich, směníme za jiné; také mám, brachu, převlíkačky z řezného plátna uchystané, jimiž bysme zakuklili své známé svrchní oděvy.

Princ Jindřich. Nevím ale – nebudou-li nám tuze mocní.

Poins. Aspoň, co se dvou z nich dotýče, jist jsem, že jsou dvě tak učiněné skety, jaké jsou kdy do bot práskli; a bude-li ten třetí déle šermovat než bude vidět potřebu, ať nikdy se netnu více zbraně. Jádro toho žertu budou ty nepochopitelné lži, které se našemu vypáslému šibalu budou od huby prášit, když se na večeri sejdeme: jak se třideti, nejméně, bojoval, jaké rány srážel a vytínal, z jak strašných nebezpečností vyváznu, a v tom právě, že budeme ty lži moci vyvrátiti, leží žert.

Princ Jindřich. Bud' si tedy, půjdu s tebou. Postarej se nám o všecko potřebné a zítra na večer mne očekávej v Eastcheapu na večeri. Zatím s bohem.

Poins. S Bohem, můj princí!
Odejde.

Princ Jindřich. Vás všecky znám a chvilku postrpím zahálky vaší bujnou nezbednost.

A v tom chci napodobit slunce vzor, jež dopouští, by nízké škodné mraky před světem kráse jeho stínily, by, až se jemu zlíbí zjevit se, jsouc želeno víc došlo obdivu, když trhá zlé, šeredné chumle par, o nichž se zdálo, že je udusí. By svátek byl v den každý do roka,

hra by se zhnusila, jak robota; že však se zřídka udá, vítán jest, a vzácná jen událost lahodí. Tak až ty lehké mravy s sebe svléknu, a splatím neslíbený dříve dluh, oč pak jsem lepší, nežli slovo mé, o kolik předčím lidské domnění; a jak na temném zpodu lesklý kov, tak náprava má, záříc přes mou vinu, se líběj' zaskví a víc očí zvábí, než věc, jež nezvýší se protivou. Tak s umělostí o mrav zavádím, kdy nepomyslí svět, čas nahradím.
Odejde.

Výjev třetí.

Londýn. Komnata jiná v paláci.

Vcházejí Král Jindřich, Northumberland, Worcester, Hotspur, Sir Walter Blunt a jiní.

Král Jindřich. Zmírněna tuze, chladná byla krev má, k těm pohoršením vzkypět neschopna; vy postřehnouce toho, šlapete teď po mém strpení; leč pravím vám, budoucně líp se obrním svou mocí vám na postrach, než potud byl můj zvyk, jak olej hladký, lehký jak mladý puch, jenž tím se úcty vzdání pozbavil, jakýž jen hrdým vzdává hrdý duch.

Worcester. Dům náš, přemocný pane, nezasloužil, by Vznešenosti biče zakusil, té Vznešenosti, již tak leskle vzdělat spomohly ruce naše.

Northumberland. Pane můj!

Král Jindřich. Wocestře, bež se pryč! neb vidím hrozbu a neposlušnost v oku tvém. Ó pane, váš vzhled je tuze smělý, tuze zpupný, a nikdy majestátnost nestrpí služného čela škaredicí vzdor. Jste propuštěn. Až vaší pomoci a rady bude třeba, pošlem' pro vás.

Worcester odejde.

(K Northumberlandovi) Chtěl jste cos říci prv?

Northumberland. Chtěl, pane můj.

Ty vězně, žádané pro vaši Výsost, jež Hynek Percy jal u Holmedonu, tak tvrdošijně on prý neodepřel, jak doneslo se vaší Vznešenosti. Bud' závist pak, neb nedorozumění tou chybou vinny jsou, a nic můj syn.

Hotspur. Můj kníže! zajatých jsem neodepřel. Však pamatují, když byl skončen boj, když umdlen křepkostí a úsilím jsem oddychal, podepřen o svůj meč, šel tudy pán, hlad'ounce vystrojen, co ženich švarný; nově pozatou nes' bradu jak strniště po obžinkách. I voněl nejinak než mastičkář; a mezi prstem svým a palcem držel puštičku voňavou, již po čase příčině k nosu opět vzdaloval; jenž rozmrzen, kdy mu se zblížila, ji vítal frčením: a neustále se usmíval a hovořilkoval. A když vojíni nesli kolem mrtvoly, lál jim, co nevzdělaným surovcům, že mezi větrem a jeho Jemností siná, nehezká těla vláčeli. Vyptával se mne mnohým svátečním a ženským breptotem; pro Výsost vaší

pak žádal na konec mé zajaté.
 Tu já, v ustydlých ranách bolest cítě,
 že bych měl být tak škádlen papuchem,
 v své nevrlosti netrpělivě
 nedbanlivě jsem na to odvětil
 již nevím co, že dám je, či že nedám;
 neboť mne dopálil, že vyhlížel
 tak ulízan a tak slad'ounko voněl,
 a štěbetal, jak pravá komorná,
 o dělách, bubnech, ranách (žehnejž bůh!),
 a děl, na vnitřné rány ve světě
 že není léku nad tuk velrybí;
 a velmi že jest litovat, převelmi,
 že kope taškářský se sanýtr
 z nevinné naší země útroby,
 jenž mnoho dobrých, štíhlých hochův zhubil
 tak zbaběle; a kdyby děl nebylo,
 bylby se prý na vojnu oddal sám.
 To matné, mělké žvání, pane můj,
 bez úmyslu jsem splácel, jak jsem řek'.

A žádám o to, aby nevedrala
 se jeho zpráva platnou žalobou
 mezi mou lásku a váš Majestát.

Blunt. Tu okolnost' uvážíc, dobrý pane,
 nech, cokoliv řek' tehdy Hynek Percy,
 k takové osobě, na takém místě,
 v takýto čas – a jiná všecka stíznost
 nech zahyne a nikdy nevstane
 na káru jemu nebo jaký výčet,
 co tehdy řek', nyní-li odřiká.

Král Jindřich. Však proto předce vězně vydat nechce,
 leč s výhradou a pod výminkami,
 abysme my svým zlatem vyplatili
 hned jeho svakra, blouda Mortimra,
 jenž přísambůh předce zradil s úmyslem
 životy těch, jež vedl do bitvy
 protiv onomu velečaroději,
 prokletému Glendowru, jehož dcera,
 jak doslýcháme, za hraběte z Marche
 se provdala. Máme-liž skříně své
 vyprázdnit, bychom zrádce do vlasti
 vyprostili? Zdaž máme samu zradu
 vykoupit, smlouvat o nepřátely,
 když vinou svou se dali sami v zkázu?
 Ne, nechať zhyne v horských pustinách.
 Neb toho nikdy přitelem nenazvu,
 kdo o halíři jen propustí slova
 na výkup odpadlce Mortimra.

Hotspur. Mortimer odpadlec!
 Ten, pane mocný, nikdy neodpad',
 krom vojny osudem. To dosvědčí
 jediným jazykem ty rány všecky,
 ty rány, jako ústa, kteréž mužně
 byl obdržel, když na sítinovém
 Severny lepotvárné břehu sám
 hrud' proti hrudi, v zvláštním souboji
 po největší část celé hodiny
 se chrabře měřil s velikým Glendowrem.
 Třikrát si oddechli a třikrát pili
 po úmluvě z Severny bystrotoké,
 jež, uleklá jich krvavými zraky,
 uprchla teskně v síti třesavé
 a skryla kučery své v dutém břehu,
 od mužných zápasníkův skrveném.
 Leč nikdy podlé, hnilé smýšlení
 v tak smrtných ranách sebe nezrudilo.
 S tím nikdy nemohl ctný Mortimer
 tak mnoho ran svést a tak ochotně.
 Protož ať není tupen odpadlictvím.

Král Jindřich. Ty v něm se klameš, Percy, ty se klameš,
 on boj s Glendowrem nikdy nepodstoupil.
 Ba pravím ti,
 tak rád by se byl setkal s d'áblem sám,
 jak s Owen Glendowrem v poli válečném.
 I nestydíš se? Ať, mladíku, víc
 o Mortimru tě mluvit neuslyším.
 Co nejspíš zajaté mně pošlete,
 sic o mně již tou měrou uslyšíte,
 že bude žel vám. – Lorde Northumberland!
 vám s vašim synem volno odejít. –
 Ať vězně pošlete, neb o zlém zvíte!

Odejde Král s Bluntem a družinou.

Hotspur. A přijď si pro ně řvoucí d'ábel sám,
 předce nepošlu jich. V patách půjdu za ním,
 a povím mu to, srdci bych ulehčil,
 třebaš i s odvážením hlavy své.

Northumberland. Jak? zlostí bez sebe? Stůj, posečkej.
 Tam jde tvůj strýc.

Worcester se vrací.

Hotspur. Nemluvit o Mortimru!

Blesk boží! mluvit chci, a zatracena
 buď duše má, s ním-li se nespojím.
 Ba, jemu k vůli rozervu ty žíly,
 do kapky drahou krev svou prolíji,
 neb zdvihnu šlapaného Mortimra
 na stejnou výš', jak nevděčný ten král,
 ten křivý, jedovatý Bolingbroke.

Northumberland (*k Worcesterovi*). Král zbláznil, bratře, tvého
 synovce.

Worcester. Kdo znítel, když jsem odešel, ten hněv?

Hotspur. On chce mít, ejhle, všecky zajaté;
 a když na svakra svého výkupné
 jsem znova tlačil, aj! tu barvu ztratil,
 a smrtný zrak vzpřel na můj obličej,
 při pouhém jmenu Mortimra se třesa.

Worcester. Nemám mu za zlé. Zdaž ho neprohlásil
 mrtvým teď Richard nejbližším své krvi?

Northumberland. Tak jest, já sám slyšel jsem prohlášení.
 Byl právě hotov nešťastný ten král,
 (na němž nám zradu bůh rač prominout),
 vydat se na svou irskou výpravu,
 z níž volán nazpět k tomu jen se vrátil,
 by svržen byl a v brzku usmrčen.

Worcester. Pro jehož smrt my v světa širých ústech
 jsme roznešení s jmenem hanlivým.

Hotspur. Prosím, jen strpení. Král Richard tedy
 prohlásil bratra mého Mortimra
 za nástupce?

Northumberland. Tak jest; sám jsem to slyšel.

Hotspur. Pak nemám za zlé jeho strýci, králi,
 jenž přál mu zhynout v horských pustinách.
 Však smí-liž být, by vás, již kladli vínek
 nepamětlivci tomu na hlavu,
 a nosili proň skvrnu ohyzdnou
 vraždy naosnování; – smí-liž být,
 vás aby stihnul klateb celý svět,
 již mu jste náhončí, neb podlý nástroj,
 provazce, žebříky, ba katani?
 Ach, odpusťte, že sestoupám tak nízko,
 bych vám ukázal řád a postavení,
 kam zatisknul vás zchytralý ten král.
 Má-liž, nám k hanbě, v oněch dnech být díno,
 neb v dějův deskách psáno budoucnosti,
 že muži vaší vzácnosti a moci
 jich použili obou ve zlý prospěch?
 Jakž, bůh to odpusť, učinili jste,
 vytrhnouc Richarda, tu libou růži,
 a stěpíc tento bodlák Bolingbroka.

A má-liž k větší hanbě dál být díno,
že potupení, svrhli, odbytí
jste jím, jenž vaší hanby příčinou?
Pro bůh! jest ještě čas k vykoupení
cti vaší zprzněné a k vyzískání
zas dobrohlasné v světě pověsti.
Opovrzení mrzké pomstěte
na pyšném králi, jenž dnem nocí dychtí,
kterak by všecky dluhy splatil vám
to krvavou mzdou vašich životův.
A protož řku –

Worcester. Dost, strýče, nerci víc.

Já nyní tajnou knihu rozevra,
té důmyslné nespokojenosti
chci hloubnou, nebezpečnou látku číst,
tak hrozebnou, tak odvážného ducha,
jak po nestatné lávce ostěpu
jest chůze přes hučící bystřinu.

Hotspur. A smekne-li se noha – dobrou noc!

pak smělče, zahyň aneb vyplavej.
Leť hrozba od východu k západu,
s ní od severu k jihu čest se křížuj,
pak počni zápas; ó! krev kypí více,
honím-li lva, než kdybych srnku lovil.

Northumberland. Jakýchsi velkých činův obrazy
z trpělivosti mezi ženou jej.

Hotspur. Při spasení, to byl by lehký skok,
jimž s bledé luny sňal bych lesklou čest,
neb na zpod hlubiny se ponoře,
kdež olovnice nedosáhne dna,
čest utopenou vyňal za kadeř,
by ten, kdo ji vyprostí, bez soka
směl nosit všecky její ozdoby.
Než hana polovičatému družství.

Worcester. On představuje si svět obrazův,
ne tvaru, na nějžto by dbáti měl.

Přej mi na chvíli sluchu, milý strýčku.

Hotspur. Postrpte mne!

Worcester. Ti vzácní Skotové,
kteréž jste zajal –

Hotspur. Vše je zadržím.
Nedostane z nich Skota, přísámbůh,
a kdyby Skotem spasil duši svou.
Všech sobě nechám; na tu pěst.

Worcester. Vy hluše
jen uchylujte se od mých slov.
Ty zajaté si nechte.

Hotspur. Nechám, a dost.
Že nechce prý vykoupit Mortimra?
Mně kázal, do úst nebrat Mortimra.
Však já ho najdu v spánku ležícího,
a v ucho mu zahouknu: Mortimer.

Ano,
zjednám si špačka, naučím ho žvatlat
jen slovo: Mortimer, a dám mu ho,
by jeho žluč vždy bouřil pohnutím.

Worcester. Jen na slovo, synovče, slyšte!

Hotspur. Všim bažením zde slavně opomítám,
krom jak bych zlobil toho Bolingbroka;
a toho potlukače, prince z Walesu,
bych nevěděl, že otci sůl jest v očích,
jenž rád by viděl pohromu jej brát,
toho bych džbánkem piva otrávil.

Worcester. Buď zdrav, synovče! Promluví s tebou,
až budeš k slyšení víc ochoten.

Northumberland. Jakýs ty blázen, vosou píchnutý,
že bouříš touto ženskou svévolí,
jen stále huda mrzutou svou píseň!

Hotspur. Vidíte, bit jsem, mrskán metlami,

kopřivou pálen, štípán od mravencův,
jak o tom podlém vychytranci řeč.
Když Richard žil – jak zovete to místo?
Vezmi to vlk! – leží ve Glostershiru,
kde trhlý vévoda ten svého strýce,
střejička Yorka polapil, kde nejprv
jsem uklonil před tímto Bolingbrokem,
tím králem úsměchu, své koleno,
když jste vy nazpět s ním šli z Ravenspurku.

Northumberland. Blíž zámku Berkley.

Hotspur. Ano, právě tam.

Ha, jaké cukrovinky zdvořilosti
ten lichotivý chrt mi tehdy dával.
Až dospěje, prý, jeho mladé štěstí,
a *švarný Hynku Percy – a zlatý strýče!*
Řas vezmi také strůjce. – Bůh mi odpusť.
Již mluvte, dobrý ujče; já jsem hotov.

Worcester. A pakli nejste, znova do toho.
Vyčkáme vhodný čas.

Hotspur. Jsem věru hotov.

Worcester. Pak opět k vašim Skotským zajatým.

Hned bez výkupného je propusťte,
a Douglasovce¹⁵ čiňte prostředkem,
by sbíral pole v Skotsku; což se (z příčin,
jež písemně vám zjevím) bez obtíže
vám jistě povolí. – Vy mylorde (*k Northumberlandovi*)
co zatím syn váš v Skotsku zaneprázdněn,
potajmo vloudíte se do prsou
důstojného preláta, oblíbeného
arcibiskupa.

Hotspur. Z Yorku, jakž?

Worcester. Nu ano, těžceť nese
smrt bratra, lorda Scroopa, v Bristolu.

Nemluvím já to pouze v domnění,
co být by mohlo, nýbrž co, jak vím,
jest promyšleno, váženo, upsáno,
a čeká jen, až ve tvář pohledí
příležitosti, aby vyspělo.

Hotspur. Už kůstku voním; blesky, zdaří se to.

Northumberland. Než laň vyběhla, ty již smečku pouštíš.

Hotspur. Není jináče, leč že vznikne záměr;
a potom moc ze Skotska, ode Yorka,
spojenci Mortimrovi?

Worcester. Budem' jimi.

Hotspur. Opravdu, výborně jest trefen cíl.

Worcester. Nelehké pohnůtky ženou nás k spěchu.

Úhlavným rázem spasme hlavy své.
Neb chovejmež se klidně sebe více,
král vždy se bude myslit v našem dluhu
a mnít, že my jej zadlužena mníme,
až časem svým nám všecko odplatí.
A hle! jak činí teď již začátek
odcizuje nás hledům lásky své.

Hotspur. Tak jest, tak jest; musíme se mu pomstit.

Worcester. Synovče s bohem! Nejdí dále v tom,
než kam ti v listech cestu naznačím.

Až čas dozraje (k čemuž krátce dob),
přidám se k Glendowru a lordu Mortimru.
Kdež ty a Douglas rázem s vojskem naším
(oč já se postarám) setkáte se;
nech štěstí své, teď slabě držené,
obemknem pevně silným ramenem.

Northumberland. Již s bohem, bratře! silně v blaho doufám.

Hotspur. Buď, strýče, zdrav. – Ó na den myslit budu všude,
Kdy boj a hluk a vzdech nám ke hře tleskat bude.

Jednání druhé.

Výjev první.

Rochester. Nádvoří v hospodě.

Vchází Vozka, v ruce nesa lucernu.

1. Vozka. Hola! Nejsou-li už čtyry hodiny z rána, nechám se oběsit. Vůz¹⁶⁾ už stojí nad novým komínem, a náš kůň ještě není ostrojen. Bude-li pak to, stajníku!

Stajník (uvnitř). Hned, hned.

1. Vozka. Prosím tě Tomši, natluč valachovi sedlo; nastrkej trochu koudele do hlávky; ubohá mrcha se odřela na kohoutku, jako nemoudrá.

Vchází Druhý vozka.

2. Vozka. Hrách a boby jsou tu tak prožluklé, aby je pes, a to je ten nejlepší způsob, udělat nebohým mrchám červy. Ten dům je líc na rub obrácen, co umřel stajnař Bertík.

1. Vozka. Ubohá duše! nikdy více se nezotavil, od těch dob, co oves v ceně vystoupil; to byla jeho smrt.

2. Vozka. Jářku, to je ten nejzatracenější dům na celé Londýnské silnici pro své blechy; mne poštipaly jako línka.

1. Vozka. Jako línka? Stafraporté! žádný král v celém křesťanstvu nemoh' by být lépe pokousán, než jsem byl já od jedné hodiny.

2. Vozka. Jo, voni nám nechtějí nikdy žádný hrnec dát; potom štijeme za kamna; a ten louh vám rodí blechy jako pulce.

1. Vozka. He, stajníku, pojď ven a jdi na šibenici; pojď ven.

2. Vozka. Mám tady uzenu kejtú a dva balíčky zázvoru; ty mám dovést až do Charing-crossu.

1. Vozka. I hrome! krůty v mé posadě hladem napolo poscípaly. He, stajníku! – Aby do tě tisíc láter! co pak nemáš očí v hlavě, že nic neslyšíš? Není-li to tak záslužný skutek, natlouct ti kotrbu, jako se ochlastat, ať jsem šelma. Pojď ven a vezmi tě kozel! Není v tobě za mák poctivosti?

Vchází Gadshill.

Gadshill. Dobrýtro, vozkové! Kolik je hodin?

1. Vozka. Myslím, že budou dvě hodiny.

Gadshill. Prosím tě, zapůjč mi tvou lucernu, ať dohlídnu k svému valachu do maštale.

1. Vozka. Aj, pomalu! prosím vás! Já vám umím dvakrát lepší lapačky, na mou duši.

Gadshill. Prosím tě, půjč ty mi svoji.

2. Vozka. Hm? odkud pak? – co říkáš? – Půjč mi tvou lucernu, povídal? – arci, radší bych tě viděl dříve na šibenici.

Gadshill. Poslouchej vozko. Kdy myslíš, že dojedeš do Londýna?

2. Vozka. Času dost, abych šel se svíčkou do postele; můžeš se bezpečit. – Pojďte, sousede Jircho, půjdeme zbudit pány; chtějí se vybrat ve společnosti, neboť mají mnoho zavazadel.

Vozkové odejdou.

Gadshill. Hola! domovníku!

Domovník (uvnitř). Za pasem, povídal poberta¹⁷⁾.

Gadshill. Totě zrovna tak, jakobys řekl: Za pasem, povídal domovník. Neboť ty od vyprazdňování kapes nejsi nic více vzdálen, než poukázka od vykonání. My krademe, a ty nám pletky kuješ.

Vchází Domovník.

Domovník. Dobrýtro, mistře Gadshille! Zůstane na tom, co jsem vám včera večer vypravoval. Je u nás nějaký statkář z Kentské pustiny, ten veze s sebou tři sta hřiven zlata. Slyšel jsem, an to včera u večere povídal jednomu ze své společnosti, jakémusi dohlížiteli při účtech, kterýž také má celou fúru zavazadel, pánbůh ví čeho. Už jsou vzhůru a poručili si vejce na másle. Chtějí bez prodlení vyjeti.

Gadshill. Brachu, nepotkají-li na cestě sv. Mikuláše rotu¹⁸⁾, dám si hlavu uříznout.

Domovník. O tu já nestojím; schovej si ji pro kata; neboť ty sv. Mikuláše tak věrně vzýváš, jak jenom falešnému chlapu možná.

Gadshill. Co mi tady o katu brebentíš? Budu-li já viset, omastím dvě šibenice; neboť budu-li já viset, bude sir John viset se mnou; a ty víš, ten není vyhublý. Aha! však jsou v tom jiní Trojáni, o kterýchž se tobě nic nezdá; kteří k vůli

čertu rádi řemeslu poctu učiní, kteří, kdyby nám šlo trochu do živého, pro vlastní svou pověst všechno by vyrovnali. Já nemám spolkův se žádnými pěšímy poběhlíky, se žádnými z oněch dlouho-holových, šesti-vídeňských zákeřníkův, oněch pošetilých bradáčův a rubínových pivních molův, nýbrž s urozenostmi a vznešenostmi, s purkmistry a velmoži, ano – s muži, kteří smějí něco podstoupit; kteří raději se bijí než mluví, raději mluví než pijí, a raději pijí nežli se komu koří; – ale tu bych lhal, oni ustavičně koří se obci, své světici, aneb lépe řečeno, nekoří se jí, ale kořistí z ní; neboť oni ji náležitě vydělávají a obouvají se v její škorně¹⁹⁾.

Domovník. Vydělávají, cože? obec? a dělají z ní škorně? Zdali pak jim také nepromokají na špatných cestách?

Gadshill. I to si myslím; spravedlnost sama jim je namazala. My krademe jako v pevnosti, beze strachu. My máme předpisy o kapradím semeni a chodíme neviditelní.

Domovník. Nu, na mou věru, myslím, že máte více noci co děkovat nežli kapradímu semeni, že chodíte neviditelní.

Gadshill. Slovo s to! ty máš dostat svůj díl z naší koupě²⁰⁾, jako že jsem člověk poctivý.

Domovník. Ne, raděj mi jej zaruč, jako že jsi zloděj nepoctivý.

Gadshill. Co po tom. *Homo* jest jméno všechněm lidem obecné. Příklad stajníkovi, ať mi vyvede mého valacha z konírny. Měj se dobře, ty usmolené chlapisko.

Odejdou.

Výjev druhý.

Na silnici u Gadshillu.

Vcházejí Princ Jindřich a Poins, opodál Bardolf a Peto.

Poins. Pojď, ukryj se, ukryj! Falstaffovi jsem uklidil koně; tu on šustí jako klížený aksamít.

Princ Jindřich. Ticho stůj!

Vchází Falstaff.

Falstaff. Poins! Poins! – aby tě kat – Poins!

Princ Jindřich. Ticho ty vysmolená bečko! Co se tak napačuješ?

Falstaff. Kdež je Poins, Jindro?

Princ Jindřich. Vykročil si vzhůru na vrchol kopce. Půjdu ho hledat.

Činí, jakoby ho šel hledat.

Falstaff. Totě jsem očarován, že vycházím na loupež ve společnosti toho zloděje; ten lotr mi sklídl koně a uvázal ho někde, čert ví kde. Budu-li se jen čtyři čtvereční střevice dále trmácet, musím ducha pustit. Nu, přes to všechno nepochybují, že pěknou smrtí umru, jen ujdou-li šibenice, až zabiju toho taškáře. Zadušoval jsem se co den a co hodinu po těch celých dvacet a dvě léta, že se všeho obcování s ním vystřehu – ale totě jakoby mně byl někdo udělal společností toho taškáře. Jestliže mi ten lotr nedal nějaké *pojď za mnou* užívat, abych ho musil milovat, ať visím; jinak to nemůže být, musel jsem dostat očarovaného nápoje. Poins! – Jindro! – mor na vás oba! – Bardolfe, Peto! – Raději tu hladem pojdu, nežli bych jedním krokem posel. Nebyl-li by to tak záslužný skutek, jako se ochlastat, kdybych se stal poctivým chlapem, a sprostil se těch lotrův, ať jsem nejhorší šelma, jaký kdy kůrku chroustal. Osm loket nerovné půdy jest mně právě tolik, jako sedmdesát mil pěšky; a ti zatvrzelí padouchové vědí to tuze dobře. Vezmi to ras, neumějí-li zlodějové jeden druhému k víře stát. –

Oni hviždí.

Vjú! – Abyste všickni zkrkavčili. Dejte mi mého koně, vy taškáři, mého koně mi dejte a nechte se oběsit.

Princ Jindřich. Ticho, teřichu! polož se na zem! Přilož ucho ztěsna k syré zemi a nasléchej, můžeš-li rozeznati kroky pocestných.

Falstaff. Máte-li pak také sochorův, jimiž byste mne vypáčili, až bych jednou ležel na bříše? U všech! už vám své maso

podruhé tak daleko neponesu, ani pro všechny zlatoušky v pokladnici otce svého. Co myslíte u všech rohatých býkův, že mne trmácíte chůzí jako oráčova janka?

Princ Jindřich. K tvému dobrému, milý Janku, abychom ti odnavykli tvou jankovitou chůzí.

Falstaff. Prosím tě, rozmilý princí Jindro, pomoz mi k mému koni, hodný králeviči!

Princ Jindřich. Proč ne raději na koně, nestydo! Mám-liž já býti tvým štalmistrem?

Falstaff. Jdi, oběs se ve svých následnických plundrách. Chytí-li mne, tedy vás za to udám. Nedám-li na vás všechny skládat škaredé písně a odzpěvovat k špinavým nápěvům, buď mi nejprv příští sklenice sektu jedem. Když se nějaký žert tak daleko vyžene, a k tomu ještě pěšky, to se mi od srdce protiví.

Vchází Gadshill.

Gadshill. Stůj.

Falstaff. To činím, chtějte nechtějte.

Poins. Ó, to jest náš větríduch; znám ho po hlase.

Vchází Bardolf.

Bardolf. Co nového?

Gadshill. Honem, do kuklí, do kuklí; přetvářky na tváře.

Peníze z berně královské jsou na cestě k nám, s hory dolův; povevou se do královny pokladnice.

Falstaff. Lžeš, šibale, vezou se do královny hospody.

Gadshill. Dost toho, aby nám všem pomohlo.

Falstaff. Na šibenici, ano.

Princ Jindřich. Pánové, vy tři zastoupíte je v úvoze; Edeš Poins a já posejdem trochu dolem; utekou-li vašemu zaskoku, dostanou se nám.

Peto. Mnoho-li jest jich?

Gadshill. Okolo osmi neb desíti.

Falstaff. Hrome, jen jestli oni nás neoloupí.

Princ Jindřich. Cože, srdce v popruhách, sir Johne Břicho?

Falstaff. Arciť, Jenem z Hubenic²⁰⁾, vaším dědem nejsem, ale také žádná baba, Jindřichu.

Princ Jindřich. Však zkouška to ukáže.

Poins. Poslyš, Jeníku, tvůj kůň stojí za plotem; až ti to bude potřeba, najdeš ho tam. S bohem a chovejte se udatně.

Falstaff. Teď nejsem s to, abych jej vyplatil, a kdyby mi šlo o hrdlo.

Princ Jindřich (šeptem). Edši, kde jsou naše převleky?

Poins. Tady, na krok od nás, ukrejme se!

Odejdou Princ Jindřich a Poins.

Falstaff. Teď pánové, komu pán bůh, tomu všickni svatí, pravím já, každý ať jde po své práci.

Vcházejí pocestní.

1. Pocestný. Pojd'te, sousede! Hoch nám povede koně s kopce dolův. Projdeme se trochu pěšky, abychom nohy rozchodili.

Lupiči (vypadnouce na ně). Stůjte!

Pocestní. Ježíši, spas duši.

Falstaff. Perte do nich, dolů s nimi; pořežte těm šelmám krky. I vy zapeklité housenky, vyuzená chlapiska! Oni nás mladé lidi nenávidí; k zemi s nimi, ošklubejte je!

1. Pocestný. Ó, my jsme zahubeni, my a naše děti, na věky.

Falstaff. Dejte je zvěšet, vy bachoři! Zahubeni že jste? Ba nejste, vy tuční balíkové. Přál bych abyste měli celé své sejkpy při sobě. Pryč, bagouni, pryč. Nevíte-liž, chrapouni, že mladí lidé také rádi jsou živi? Vy prý jste přísězní? opravdu? my vám přísáhneme, na mou kuši.

Falstaff a druzí odvádějí pocestné stranou.

Vystoupí Princ Jindřich a Poins.

Princ Jindřich. Zlodějové svázali poctivé lidi. Teď bychom mohli my dva zloděje oloupit a vesele palovat do Londýna. Měli bysme o čem mluvit na týden, smích na měsíc a výborný žert na vždycky.

Poins. Poodejděme zticha! slyším je přicházet.

Zloději se vracejí.

Falstaff. Pojd'te, pánové. Rozdělme se a potom na koně, nežli

se rozední. Nejsou-li princ a Poins arcibaby, tedy zmizela spravedlnost ze světa. V tom Poinsu není více udatnosti než v divoké kachně.

Zatím co se dělí o kořist, vypadnou na ně Princ Jindřich a Poins.

Princ Jindřich. Vaše sáčky!

Poins. Lotrasi!

Po jedné neb dvou ranách rapirem Falstaff a všickni ostatní dají se na útěk, zůstavivše svoji kořist za sebou.

Princ Jindřich. Přesnadný lov! Teď honem na koně;

rozprášení jsou zloději a bázní tak posedlí, že zpět se neohlédnou, za drába maje každý přítele.

Pryč, milý Edši! Falstaff upotí se;

hle, kudy kráčí, mastí syrou zemi.

Měl bych s ním žel, by z něho nebyl smích.

Poins. Jak ten chlap řval!

Odejdou.

Výjev třetí.

Warkworth. Pokoj v zámku.

Vchází Hotspur, čta list²²⁾.

Hotspur. – Avšak, co se mne dotýče, líbilo by se mi, bráti v tom účastenství, hlavně pro lásku, již chovám k domu vašemu. – Líbilo by se mu, a proč tedy se mu nelíbí? Pro lásku, již chová k domu našemu! Tím patrně osvědčuje, že mu jest více o vlastní stodolu činit, nežli o náš dům. Uvidíme, co dále. *Podniknutí, jehož se odvažujete, jest nebezpečné.* Arciť, není pochyby, že jest nebezpečno nastydnout, spát a pít. Ale pravím vám, mylord, pošetilče, z této kopřivy nebezpečnosti utrhneme sobě kvítko bezpečnosti. – *Podniknutí, jehož se odvažujete, jest nebezpečné; na přátely od vás jmenované nelze se spolehnout; sám čas v nehod jest vyvolen, a celé vaše spiknutí příliš lehké, aby tak znamenitě protiváze se vyrovnati mohlo.* Pravíte vy tak, pravíte vy tak? Já ale pravím vám zase, že jste slouha slabodušný a zbabělý a že všecko to je lež. Jaký to hlupec! Při sám bůh, naše spiknutí, jest tak dobré spiknutí, jaké bylo kdy naosnováno, naši přátelé věrní a setrvalí, spiknutí dobré, přátelé dobří a plní nadějí; výtečný plán, výborní přátelé. Jakáž mrazivá duše v tom chlupu. Sám mylord z Yorku schvaluje ten plán a všeobecné rozpředení naší činnosti. Živé blesky! kdybych byl nyní u toho holomka, vějířem jeho paničky bych mu hlavu natloukl. Neúčastní-liž se v tom otec můj, strýc můj a já sám, lord Edmund Mortimer, mylord z Yorku a Owen Glendower? Není-liž tu přese všecko Douglas? Nemám-liž ode všech dopisy, že srazí voje své k mému na devátý příštího měsíce? a nevydali-liž se někteří už na pochod? Nevěřící pohan, odpadlík jest tento člověk. Ha! co nevidět uvidíme, kterak v pravé upřímnosti svého strachu a bojácného srdce půjde ku králi, aby mu všechny naše úpravy vyzradil. Ó, chtěl bych se rozpúlit a vypohlavkovat za to, že jsem takovou syrovátku k slavnému činu vybízeli! Vezmi ho d'as; ať to králi poví; jsme připraveni; tu noc dám si osedlati hřebce –

Vchází Lady Percy.

Co jest Katinko? Musím se rozloučit s tebou ve dvou hodinách.

Lady. O milý choti, pročs tak osaměl?

Za jaký přečin jsem já, žena tvá, těch čtrnáct dní od lože Hynka svého vyloučena? Ó pověz, drahý, co ti chuť k jídlu běže, mír a zlatý sen?

Proč svoje oko v zemi upíráš,

a sám sedaje hledíš pod sebe?

Proč pozbyl's v lících krev svou bujarou,

a zaval's poklad můj, mé na tě právo

kálnému hloubání a truchlotě?

V tvých horkých snech jsem bděla u tebe,
slyšíc tě šeptat báje lítých bitev,
k bujnému oří chlácholivě mluvít
a volat: *do boje!* Pak's hovořil
o výpadech, ústupech, příkopech,
o stanech, tvrzích, kolích, předprsících,
o švihovkách, o dělách, sršounech,
o jatcův výplatě a zbití vojska
a o všech hlavní bitvy příhodách.
Tak v tobě duch tvůj zcela žil u válce,
a tak v tvém spánku tebe upachtil,
že na čele ti stály potu kapky,
jak v šírém, divém proudu bubliny,
a divný ruch se značil v tváři tvé;
jak vídat na lidech, když po velkém
a kvapném spěchu povzduch lapají.
Ó jakáz znamení to jsou? Můj pán
má těžké podniknutí v zámyslu,
a já, má-li mne rád, musím je zvědět.

Hotspur. He! vypravil se Vilém s balíkem?

Vchází Sloužící.

Sloužící. Již před hodinou, milosti.

Hotspur. Ty koně od šerifa Butler přiveď?

Sloužící. Jen jednoho, milosti, právě teď.

Hotspur. Jakého? Brůnu? kusouchou? co?

Sloužící. Tak, milosti.

Hotspur. Ta brůna buď mým trůnem.

Hned se naň vymršť. *Ó espérance!*²³⁾

Nech Butler do parku ji vyvede.

Sloužící odejde.

Lady. Můj choti, slyšte pak!

Hotspur. Co říkáš ženuško?

Lady. Což pak vás nese pryč?

Hotspur. Můj kůň, drahoušku můj!

Můj kůň mne ponese.

Lady. Ó ty opiče hlavaté.

Kolčava nemá tolik vrtochův,

kolik jich tebe trápí. Věř mi, Hynku!

tvé konání chci zvědět, ano chci.

Bojím se, že můj bratr Mortimer

své právo vyhledáváje tě žádal,

bys mu v tom přispěl. Jestli půjdeš však –

Hotspur. Tu dálku pěšky, srdce! unavím se.

Lady. Jdiž, ty papuši! a odpověz

mi zpříma na otázku, již ti dávám.

Že tobě, Hynku, věru malík zlomím,

jestli mi všecko v pravdě nepovíš!

Hotspur. Dej pokoj, titěrko! Tě milovat?

Já tebe nemiluji, Katinko,

a nic mi do tebe. Není to svět

jen pro hravost a rtoma šermování;

než třeba teď jest nosův krvavých,

a pohlavné jest nejběžnější daň²⁴⁾.

Blesk boží, mého koně!

Co říkáš, Katinko? Co na mně chceš?

Lady. Tedy mne nemiluješ? věru ne?

Však dobře, nemiluj! neb pakli více

mne nemiluješ, nebude se sama

již milovat. Věřu mne nemiluješ?

Ne, pověz, žertuješ-li jen, či nic.

Hotspur. Pojď, Katinko, do parku! Chceš mne snad

uhlídat na koni? A ve třmenech

přisáhnu: Miluji tě neskonale.

Však poslyš Katinko! Nechci, abys

mne děl se vypytała, kam chci jet,

a z jakých příčin: musím tam, že musím.

Abych pak zkrátka řek', dnes na večer

pryč musím od tebe, Katinko má.

Vím, že jsi moudrá; moudřejší však nejsi

než žena Hynka Percyho. Tys věrna,

Však ženská též, a v mlčivosti

tě žádná nedostihne; neboť věřím,

že o čem nevíš, také nepovíš.

A potud věřím v tebe zúplna,

Katinko spanilá.

Lady. Jak? potud jen?

Hotspur. Dál ani o chlup. Poslyš, Katinko,

kam půjdu, nastoupíš mi v zápětí,

dnes vypravím se já a zítra ty.

Jsi-liž teď spokojena, Katinko?

Lady. Vždyť musím, třeba nechtějíc.

Odejdou.

Výjev čtvrtý.

Eastcheap. Pokoj v hospodě „u kančí hlavy“.

Vcházejí Prince Jindřich a Poins.

Prince Jindřich. Edši, prosím tě, vyjdi trochu z té zašmoudlé
sednice, ať se zasmějeme spolu od srdce.

Poins. Kde's byl, Jindro?

Prince Jindřich. Se třemi neb čtyřmi sklepnickými čepy mezi
třiceti neb čtyřiceti sudovými čepy. Natáhnul jsem strunky
nejsníženější přívětivosti. Brachu, já se pobratřil s
trojlístkem sklepníkův a umím je všechny volat křestnými
jmény: Tomáše, Bedroně a France. Oni se mi dokládají
svým spasením, že, ačkoli jsem toliko princem Walesským,
nadto přece jsem králem ve zdvořilosti, a řekli mi bez
obalu, že nejsem hrdopýšek jako Falstaff, nýbrž Korint'an²⁵⁾,
veselý hoch a dobrý chlapík – přísámbůh, tak mne
nazývali. Až prý se stanu králem v Anglicku, mám
vládnouti nad veškerou řádnou chasou v Eastcheapu. Notně
pít, to u nich slove šarlatem se líčit; a odstavuješ-li při pití,
volají na tě *hem!* a napomínají tě, abys toodorazil.
Zkrátka, učinil jsem za čtvrt hodiny tak dobré pokroky, že
mohu teď, co živ budu, s kterýmkoli kotlaříkem ve
zvláštním jeho nářečí si připíjet. Pravím ti, Edši, mnohé cti
jsi se pozbavil, že's nebyl se mnou při tom vyrazení. Ale,
přesladký Edši! – a k oslazení toho jména Edeš, dám ti
tuhle krejcarový kornoutek cukru²⁶⁾, kterýž mi právě jeden
podsklepník do ruky vtláčil, jeden z těch, co na živobyti
nepromluvili jinou angličtinou, nežli: *osm šilinkův a šest
pens, a vítám k nám pány;* se vrískavým doložením: *Hned,
hned, pane! Připište láhvičce španělského v půlměsíci,* a těm
podobné. Víš co, Edši, abychom umožili čas, než Falstaff
přijde, prosím tě, poodejdi do vedlejšího pokoje, zatím co já
svého milého nalévače vezmu do výslechu, nač mně ten
cukr přistrčil; a ty, ani nepřestana, volej Franci, tak že mi
nic jiného nebude moci odpověditi, než svoje: *hned.*
Poodstoupni; ukážu ti, jak to dělat máš.

Poins. Franci!

Prince Jindřich. To jde výborně.

Poins. Franci!

Odejde Poins.

Vchází Franc.

Franc. Hned, hned, pane! Podívej se dolů do granátového
jablka, Vaňku!

Prince Jindřich. Pojď sem, Franci!

Franc. Milostpane!

Prince Jindřich. Jak dlouho musíš ještě sloužit, Franci?

Franc. Na mou duši! pět let a tak dlouho, jak –

Poins (*uvnitř*). Franci!

Franc. Hned, hned, pane!

Prince Jindřich. Pět let! Pro matku boží, dlouhá lhůta, aby
klapáním cínových víček byla strávena. Ale, Franci, měl-li
bys k tomu dost odvahy, zahrátí si na sketu se svou
smlouvou, ukázat jí paty a dát se před ní na outěk?

Franc. Ty můj bože! chtěl bych přísahat na všechny vsudy
knihy v Anglicku, že bych si říci dal.

Poins (*uvnitř*). Franci!

Franc. Hned, hned, pane!

Princ Jindřich. Kolik pak je ti let, Franci?

Franc. Počkejme! O sv. Michala příště budu –

Poins (*uvnitř*). Franci!

Franc. Hned, pane! – Prosím vás, posečkejte chvílku, milostpane.

Princ Jindřich. Nu ano, jenom poslyš, Franci! Co s tím cukrem, kterýž jsi mi dal, – byl za vídenský, není-liž pravda?

Franc. I ty můj bože, pane, přál bych aby byl za dva.

Princ Jindřich. Já ti dám za něj tisíc liber; požádej jich u mne, kdy se ti zlíbí, a dostaneš je.

Poins (*uvnitř*). Franci!

Franc. Hned, hned!

Princ Jindřich. Hned, Franci? To nejde, Franci, ale zítra, Franci, anebo Franci ve čtvrtek; anebo Franci, věru kdy jen budeš chtít. Ale Franci –

Franc. Milostpane?

Princ Jindřich. Chtěl bys mi okrást toho v kožené kamizolce, s křišťálovými knoflíky, lysou hlavou, agátovými prsteny, ušpiněnými punčochami, nitěnými podvazky, toho s tím hladkým jazykem, španělským váčkem –

Franc. Můj milý bože! pane, koho myslíte?

Princ Jindřich. Věřu, vaše hnědé španělské jde nade všecko pití, neboť vidíš Franci, tvá bílá kanafasová kazajka se ušpiní, v Berbersku, brachu, nikdy až na to nedojde.

Franc. Co říkáte, pane?

Poins (*uvnitř*). Franci!

Princ Jindřich. Klid se, ničemo! Což neslyšíš, jak po tobě volají?

Tu ho volají oba najednou; Sklepník stojí zaražen, nevěda, kam se dříve obrátit.

Vchází Vinař.

Vinař. Co to! ty zde stojíš jakou trouba a slyšíš takové volání? Hled' si hostův uvnitř.

Odejde Franc.

Milostpane, starý sir John s půl tuctem jiných jsou přede dveřmi. Mám-liž je vpustit?

Princ Jindřich. Trochu je nech čekat a potom jim otevři.

Vinař odejde.

Poins!

Poins se vrací.

Poins. Hned, hned, pane.

Princ Jindřich. Milý brachu! Falstaff a druzí zloději jsou přede dveřmi. Máme se veselit?

Poins. Veselit jako lasice, můj jonáku! Ale poslyš! jaký chytrý kousek jsi vyvedl z toho žertu s tím sklepníkem? Povídej, co z toho vyšlo?

Princ Jindřich. Já jsem teď pln všelikého humoru, jaký jen od prastarých dob poctivého otce Adama až k mladistvému věku těchto dvanácti hodin s půlnoci humorem se proukázal.

Franc se vrací s vínem.

Kolik je hodin, Franci?

Franc. Hned, hned, pane.

Princ Jindřich. Žet' pak ten chlap méně slov nazpaměť umí nežli špaček, a předce jest z ženy narozen. Jeho hbitost leží v běhání nahoru, dolů, jeho výmluvnost v drobet sčítování. Ještě nejsem smýšlení Percyho, toho horlivce na severu, kterýž zabiv svých šest neb sedm mandelův Skotův do snídání, umyje si ruce a praví k své ženě: *Vezmi si vlk to poklidně živobyti. Nedostává se mi práce. Ó můj roznílaný Hynku, dí mu ona na to, kolik pak jsi jich už dnes zabil? Dejte mé brůně pít, on na to, a po hodině odvětí: Asi čtrnáct, pravá maličkost, pravá maličkost.* Prosím tě, zavolej sem Falstaffa; já budu představovat Percyho, a to prokleté podsvinče ať dává Mortimrovu ženu. *Rivo!* křičí chlastoun. Zavolej sem to žebírko, tu svíčkovou pečení.

Vcházejí Falstaff, Gadshill, Bardolf a Peto.

Poins. Vida, Janku, pozdrav tě bůh. Kde pak's byl?

Falstaff. Morová hlíza na všechny všudy skety, já rku, a boží pomsta k tomu. Staň se, amen. – Přines mi sklenku sektu, klučino! – Nežli bych takové živobyti dlouho vedl, raději budu plést punčochy a spravovat je a chodidla přidělavat. Morová hlíza na všechny všudy skety. – Dej mi sklenku sektu, holomku! Což už není žádné ctnosti více?

Pije.

Princ Jindřich. Neviděl jsi nikdy, an Titan líbal hrudu másla? Viděl-lis to někdy, tedy se podívej na tohle složení²⁷⁾.

Falstaff. I ty taškáři! v tom sektu je také vápno²⁸⁾. Nic než samé taškářství v tom hamizném člověčenstvu; taková sketa ale je horší nežli sklenice sektu i s vápnem, taková hamizná sketa. – Jdi svou cestou, starý Jene, chceš-li vezmi za své; jestliže na zmužilost, bodrou zmužilost dávno zapomenuto není na této země obličejí, tedy jsem vykuchaný slaneček. Není teď v Anglicku ani tří poctivých mužův nezvěšených, z nichž jeden ztloustnul a očividně stárne. Bůh to polituj! Ničemný ten svět, jářku! přál bych si býti kalcem, abych se mohl vyzpívat v žalmech neb v čemkoliv²⁹⁾. Morová hlíza na všechny všudy skety, říkám ustavičně.

Princ Jindřich. Nu, ty žoku, co to tam bručíš?

Falstaff. Králův syn! Pomalu s tou kopou! Jestliže tě z tvého království jednou nevybijí dřevěnou šavlí a nepoženu všechny tvé poddané před tebou, jako stádo divokých husí, nechci více nosit chlupu ve své tváři. Vy princ Walešský!

Princ Jindřich. Nuž ty zatrolený soudku, co máš zase?

Falstaff. Nejste-liž zbabělec? Na to odpovězte! a Poins tady!

Poins. Hrome! ty tučný bachore! budeš-li mne nazývat zbabělcem, probodnu tě.

Falstaff. Já tebe nazývat zbabělým! Dříve tě v pekle smažit uvidím, nežli tě babou nazvu; ale vsadil bych se o tisíc liber, že bych nedovedl tak bystře utíkat jako ty. Vy jste v kyčlích dosti štíhlí, což vy se ptáte, vidí-li kdo vaše záda. A to vám slove býti záporou svých přátel! Vezmi vlk takové zapírání. Dejte mi takové, co přítele v nouzi nezaprou. – Dejte mi sklenku sektu! ať jsem šelmou, jestliže jsem se už dnes napil.

Princ Jindřich. Ó taškáři! sotva jsi sobě od posledního napití utřel hubu.

Falstaff. To jest všecko stejno. Morová hlíza na všechny všudy skety, pravím, a opět pravím.

Pije.

Princ Jindřich. A což pak se ti přihodilo?

Falstaff. Co se mi přihodilo! Tolik, že čtyři z nás dnes ráno nabrali tisíc liber sterlinků.

Princ Jindřich. Kde jsou, Janku, kde jsou?

Falstaff. Kde jsou? Fuč jsou, nám odebrány jsou. Asi sto vypadlo na nás, na bídné čtyři.

Princ Jindřich. Jakže? sto, člověče?

Falstaff. Ať jsem šelmou, nebyl-li jsem s celou mandelí jich v těsné rvačce po dvě hodiny. Pravý div je mé vyváznutí. Osmkráte probodána moje kazajka, můj meč rozštěben jako ruční pilka, *ecce signum*. Nikdy, co muž jsem, lépe jsem se nezachoval; nic naplat. Morová hlíza na všechny všudy skety. Tito ať mluví: budou-li mluvit více neb méně nežli pravdu, tedy jsou šelmy a synové temnosti.

Princ Jindřich. Mluvte, lidé, jak se ta věc měla?

Gadshill. My čtyři jsme se dali do mandele chlapův.

Falstaff. Do šestnácti nejméně, můj princ!

Gadshill. A svázali jsme je.

Peto. Ne, svázání nebyli.

Falstaff. Ty šibale, byli svázáni, jeden po druhém; jinak ať jsem žid, Hebrejský židák.

Gadshill. Když pak jsme se začali dělit, vypadlo tu na nás z čista jasna šest neb sedm chlapův –

Falstaff. A odvázáli ty první, a potom přišli druzí.

Princ Jindřich. Cože? vy jste se bili se všemi?

Falstaff. Se všemi? nevím co nazýváš všemi, ale jestliže jsem se netloukl s padesáti, ať jsem otýpkou řetkvičky; jestliže padesát dva neb tři nedoráželi na nebohého starého Jeníka, ať nejsem dvounohý živočich.

Princ Jindřich. Nedejž bůh, abys byl někoho z nich zabil.

Falstaff. Tu přichází modlení už po mši, neboť dvěma jsem opeřil na věky; dvěma, to vím, jsem vyplatil; dvěma lotrům v šatech z rezného plátna. Něco ti povím, Jindro; pověším-li ti bulíka, naplij mně do tváře, nazvi mne hřebcem. Však ty znáš mé staré výpady: tuto jsem stál a takto jsem rozdával rány. Čtyři holomci v rezném plátně vám na mne doráželi –

Princ Jindřich. Cože? čtyři? vždyť's před chvílkou pravil, že jen dva.

Falstaff. Čtyři, Jindro, já ti pravil, že čtyři.

Poins. Ano, ano, on pravil čtyři.

Falstaff. Ti milí čtyři všickni zpředu proti mně a zrovna do živého. Já ani nemuk', nýbrž všech jejich sedm hrotův pojal jsem svým štítem, takto! –

Princ Jindřich. Sedm, vždyť byli jen čtyři tuto chvíli.

Falstaff. V rezném plátně.

Poins. Ano, čtyři v šatech z rezného plátna.

Falstaff. Sedm, při tom jilci, jinak ať jsem zlopočestný.

Princ Jindřich. Prosím tě, nech ho s pokojem; však jich hned bude ještě více.

Falstaff. Posloucháš-li mne pak, Jindřichu!

Princ Jindřich. Ovšem, a také si pamatují, Janku!

Falstaff. Tak to má být; neboť jest to všeho pozorů hodno.

Těch devět v rezném plátně, o nichžto jsem ti povídal –

Princ Jindřich. Tak, zas o dva více.

Falstaff. Když si byli takto zulámaly ocele –

Poins. Přesek u svých opaskův, spadly jim kalhoty.

Falstaff. Počali coufati, ale já jim seděl ztuha na těle, přišel s nimi ostře na ruce, a než by čtyři napočítal, sedm z těch jedenácti jsem vyplatil.

Princ Jindřich. O nehorázno! jedenáct plátěných chlapů ze dvou.

Falstaff. Ale co čert nechtěl, tři zlopočestní lotři v zeleném kendalu³⁰⁾ mně vypadli v zad a dali se do mne; neboť byla tma jako v pytli, Jindro, že bys své vlastní ruky nebyl mohl rozeznati.

Princ Jindřich. Tyto lži jsou jako otec, kterýž je zplodil, veliké jako hora, čiré, očividné. Pověz pak, ty strupovitý bachore, ty sukohlavý blázne, ty břidká, špinavá mazlavá hroudo loje.

Falstaff. Což pak třeštíš, třeštíš? což není pravda pravdou?

Princ Jindřich. Pověz, jak jsi mohl poznati ty lidi v zeleném kendalu, ano tak hustá tma byla, že jsi své vlastní ruky nerozeznal? Honem udej nám svou příčinu! Co na to odpovíš?

Poins. Ano, vaši příčinu, Janku, vaši příčinu!

Falstaff. Cože, násilím? Ne, a kdybych na přezmen³¹⁾ neb na všecka všudy světa mučidla přijíti měl, nevynutili byste ze mne ničeho násilím. Abych vám udal příčinu z přinucení! A kdyby příčiny na každém keři rostly jako ostružiny, neudal bych nikomu příčinu z přinucení.

Princ Jindřich. Nehci mítí déle hřích ten na svědomí. Tato sketa krví nadětá, ten peřin slehatel, ten koňský zlomihřbet, ta ošklivá hora masa –

Falstaff. Pryč s tebou, ty vyhubenče, ty stáhnutá kůže, ty uzeny volský jazyku, ty býkovče, vymočená třesko! – Ó kde bych se dechu nabral k vypovězení všeho toho, k čemu se rovnáš. Tys krejčovský loket, pouzdro od břitvy, provláčka od šmitce, ničemný papír³²⁾.

Princ Jindřich. Tak! oddechni si chvíli, a potom znova do toho, a když se špatnými porovnáními unavíš, poslyš jen tato má slova.

Poins. Dej pozor, Jeníku!

Princ Jindřich. My dva viděli jsme vás, jak jste se do čtyř

pustili, a svázavše je učinili jste se pány jejich majetností. Teď pozor, kterak zcela prostičké vypravování vás překoná. Po té vypadli jsme my dva na vás čtyři a jedním machem zahnali jsme vás od vaší kořisti; a máme ji, ano, a můžeme vám ji tuto v domě ukázat. Ty Falstaffe přede všemi chránil's bachor svůj s takovou rychlostí a pohyblivou hbitostí, a řval o milost, a při tom neustále běžel a řval, jako jsem kdy slyšel junce bučet. Jaký's ty padouch, že jsi kord svůj zštěrbatil a potom se chlubil, že se v boji stalo. Jakou záminku, jakou vytáčku, jaký záchytek můžeš vymyslet, abys se uvaroval této zřejmé a patrné hanby?

Poins. Ano, dej se slyšeti, Janku; jakou záminku máš za lubem?

Falstaff. Přísambůh, já vás znal tak dobře, jako ten, který vás stvořil. Slyšte tedy, lidičky! Bylo-li by mně příslušelo, zabít prince následníka? Měl-liž jsem se postaviti proti pravému královi? Však ty dobře víš, že jsem udaten jako Herkules, ale instinkt mne zrazoval, ani lev se netýká pravého králevice. Instinkt je veliká věc; já se stal sketou po instinktu. Budu jen tím lépe mysliti o sobě jak o tobě, co živ budu: o sobě jakož o udatném lvu, a o tobě jakožto o pravém královi. Ale, bůh mi svědek, hoši, mám neráznou radost, že ty peníze máte. – Paní hostinská! zamkněte dvěře, buď v noci bouřeno a zrána modleno. Bratříčkové, hoši, junáci, zlatouškové, mějte si všecky názvy dobrého přátelství. Nu jakž, budem se veselit, zahrajeme si komedii ex tempore?

Princ Jindřich. Budiž! a látku dá nám tvé poradění s Vaňkem.

Falstaff. Ach, nezmiňuj se více o tom, Jindřišku, máš-li mne rád.

Vchází Hostinská.

Hostinská. Milostpane princí –

Princ Jindřich. Nu, nu, milostpani hostinská? co mi chcete?

Hostinská. Inu, milostpane, je tam přede dveřmi nějaký šlechtic ode dvora, jenž by s vámi rád poroymzluvil; přichází prý od vašeho otce.

Princ Jindřich. Dodejte mu, co mu schází k hraběti, a pošlete ho nazpět k mojí matce³³⁾.

Falstaff. Jak pak vyhlíží ten pán?

Hostinská. Už jako hezky starý pán.

Falstaff. Což pak má veleváženost o půlnoci dělat mimo postel? Mám-liž ho odpovědi odbýt?

Princ Jindřich. To učiň, prosím tě Jeníku.

Falstaff. Na mou věru, toho pošlu k šípku.

Odejde.

Princ Jindřich. Nyní, pánové, při svaté panně, vy jste se krásně potýkali: krásně jsi se potýkal Peto, krásně i ty Bardolf. Jste-li vy snad také lvové, že jste utíkali po instinktu, bojíte se abyste neublížili princí? – Styďte se!

Bardolf. Opravdu, já se dal na útěk, vida utíkat ostatní.

Princ Jindřich. Povězte mi nyní beze žertu, čím se stal Falstaffův meč tak štěrbatým?

Peto. Inu, on jej rozsekal svou dýkou; a zapřísáhal se vší vírou v Anglicku, že vás na víru svou obrátí, abyste myslil, že se to v boji stalo; a nás přemluvil, abychom totéž učinili.

Bardolf. Ano, a nosy abychom podrásali ostříží, až krev tekla, a potom oděv svůj krví pošpinili, a vám potom se zaklínali, že jest poctivých lidí krev. Stalo se mi, co se mi od sedmi let už nepřihodilo, začervenál jsem se až po uši, slyše jeho nerázné přepínání.

Princ Jindřich. Ó taškáři! ukradnul jsi jednou před osmnácti lety láhvičku sektu, a byl's při skutku dopaden, a červenáš se od té doby ustavičně ex tempore. Měl jsi oheň v tváři a meč po boku, a předce jsi jen do bot prásknul. Jaký pak instinkt tebe k tomu dohnal?

Bardolf. Milostpane! pozorujete-liž tyto záněty, hledíte-liž na ty horké výpary?

Princ Jindřich. Hledím na ně.

Bardolf. Co byste myslil, že znamenají?

Princ Jindřich. Horkou dršťku a studený měšec.

Bardolf. Stud a zlost, Milosti, dobře-li se vezme.

Princ Jindřich. Ó ne; dobře-li se vezme, horoucí obojek.

Vrací se Falstaff.

Tu přichází hubený Janek, tu přichází ohryzená kůstka.

Řekni přede, můj rozmilý kuřiplachu, dávno-li, Janku, že's neuhlídal vlastního kolena?

Falstaff. Vlastního kolena? Když jsem byl as v tvých létech, Jindro, byl jsem jako orlí dráp okolo beder; byl bych prolez' prstenem starostovým jen což děláš. Vezmi vlk ustavičné vzdychání a zámutki, ty ti člověka nafouknou jako měchuru. Strhly se tam venku šelmovské novinky; byl tu sir John Bracy posláním vašeho otce: máte se dostavit ke dvoru zítra ráno. Onen prudký chlap od severu, Percy, a ten z Walesu, jenž dal Amaimonu výprask a Luciperovi rohy nasadil a satanáši na kříž Waleeské halaparty věrnou poddanost přísahal – jakž u čerta se nazývá?

Poins. Ó, Glendower.

Falstaff. Owen, Owen, právě ten a jeho svakr Mortimer a starý Northumberland a ten křepký všech Skotův Skot, Douglas, jenž na koni do kolmé stěny vzhůru pádí.

Princ Jindřich. Ten, co na vysokém oří sedě svou bambitkou vrabce v letu zastřelí.

Falstaff. Uhodl's to.

Princ Jindřich. On však nikdy neuhodil do vrabce.

Falstaff. Aba, ten šibal má srdce na pravém místě; ten neutíká.

Princ Jindřich. A jaký pak šibal tedy jsi ty, že's jej pro jeho palování tak chválil?

Falstaff. Na koni pouze, ty kukačko; a pěšky ani nohou nepohne.

Princ Jindřich. Předce Janku, po instinktu.

Falstaff. Leda to, po instinktu. Nu, tedy ten je také při tom a jakýsi Mordake, a ještě tisíc jiných modročapek³⁴⁾.

Worcester se té noci tajně vyklidil; brada otce tvého ošedivěla při takových novinkách. Korec půdy bude teď tak lacino kupovat, jako smradlavé makarely³⁵⁾.

Princ Jindřich. Na mou věru, to' se zdá, že přijde-li horký červen, nežli bude po těchto občanských rúznících, budeme kupovat panenství, jako hřebíky od podkov, po stech a po tisících.

Falstaff. Sakrlot hochu, pravdu máš; zdá mi se, že na té cestě budeme mít blaženou chůzi. – Ale jen pak mi řekni, Jindřišku, což nejsi polekán ukrutně? Zdaliž by mohlo na tebe, následníka v říši, peklo vychrliti podruhé tři takové nepřátely, jako ten lidský vrah Douglas, ten ďasík Percy a ten ďábel Glendower? Nejsi-liž ukrutně polekán? Nerozbíhá-li se ti mráz po celém těle?

Princ Jindřich. Ani dost málo, věru; schází mi trochu tvého instinktu.

Falstaff. Nu, těš se, zítra budeš nerázně vaděn, až přijdeš k tatínkovi. Máš-li mne rád, uchystej si nějakou odpověď.

Princ Jindřich. Hraj ty na mého otce a vezmi mne ohledem mého způsobu živobyті do výslechu.

Falstaff. Ano, mám? i velmi rád. Toto křeslo budiž mým trůnem, tato dýka mým žezlem a ta poduška mojí korunou.

Princ Jindřich. Tudíž platí tvůj trůn za stoličku, tvé zlaté žezlo za olověnou dýku a tvá drahocenná, skvostná koruna za ubohou, plechatou korunu.

Falstaff. Věz to, jestliže světlo milosti ještě v tobě neutuchlo docela, pak ucítíš v srdci pohnutí. – Dejte mi sklenku sektu, aby mé oči vyhlížely podebrané, jako od pláče; neboť musím mluvit ve vášni, a učiním to způsobem krále Kambyse³⁶⁾.

Princ Jindřich. Dobrá! tu jest moje úklona.

Falstaff. A tu jest moje řeč. – Stůjte stranou, urozenci!

Hostinská. Tohle je mi výborný žert, na mou duši.

Falstaff. Neplačte kněžno, darmo ronit slzy.

Hostinská. I ty milý dědku, jakou si onakost dodává!

Falstaff. Pro lásku boží; lordi, sprovod'te

mou tesknou královnu, neb slzy jí

nebeských očí staví průtoky.

Hostinská. Ó můj Ježíši! na vlas, jako v komédii s pimprlaty, jakou jsem kdy spatřila.

Falstaff. Ticho, má milá pivoňko! ticho, milá paní Zunkálková.

– Hynku! divím se netoliko, kde svůj čas ubíjíš, nýbrž i také, v jaké společnosti se nalézáš; neboť ačkoli heřmáněk, čím více se po něm šlape, tím bujněji roste, předce však mladost, čím více se maří, tím časněji se promrhává. Že jsi ty syn můj, o tom mi svědčí jednak slovo tvé matky, jednak mé vlastní domnění, ale přede vším šibalský koutek v oku tvém a přihlouplé klopení tvého spodního pysku. Jelikož jsi tedy syn můj, na to znamenej: proč, jsa mojím synem, jsi tak nehezky znamenán? Smí-liž to zlaté slunko oddati se na zahálku a pojídat maliny? Otázka povážení nehodná. Smí-liž kralevic Anglický oddati se na loupežení a měšce uštípotvat? Otázka ovšem povážení hodná. Stává jistě věci, Hynku, o níž jsi zajisté častěji slychal a která nejedněm v zemi naší známa jest pod jménem smůly; tato smůla, jak nám staří písálkové dochovali, špinívá, a tak i společnost, v kteréž si libuješ; neboť, Hynku, nemluvíme teď k tobě s okem upitým, nýbrž s okem uplakaným, aniž v blaženosti, nýbrž v bolesti, nejen ve slovech, nýbrž také v slzách. Avšak jest mezi nimi jeden cnostný muž, jehož jsem častěji v tvém spolku znamenal, ale jméno jeho jest mi neznámé.

Princ Jindřich. A jakýž to muž, s dovolením vaší královské Milosti.

Falstaff. Hezky urostlý muž opravdu a tělnatý, přívětivého zevnitřku, velmi zajímavých očí a nad míru ušlechtilého chování. Nemýlím-li se, stojí věkem v padesáti, aneb, u matky boží, blíže šedesáti, a teď mi napadá, jmenuje se Falstaff. Žije-li ten muž prostopášně, tedy mne všecko klame; neboť Hynku, vidím spanilomyslnost v jeho pohledu. Bývá-li tedy strom poznaná po ovoci, tak jako ovoce po stromu, musím uzavírat, že jest nevšední cnost v tom Falstaffu: toho podrž, ostatní zavrhní. A nyní mi pověz, ty ničemný blivoni, pověz mi, kde jsi se toulal po celý ten měsíc?

Princ Jindřich. Mluvíš-li pak jako král? Zaujmi teď moje místo, a já budu hrát na mého otce.

Falstaff. Mne sesazuješ? Provedeš-li ho jen s polovic tak onakým, tak majestátným způsobem jak v řeči tak u věci, pověz si mne za nohy, jako králíče anebo zajíce u zvěřináře.

Princ Jindřich. Nuže, tu sedím.

Falstaff. A tuto já stojím. Vy suďte, pánové.

Princ Jindřich. Vida Hynku! odkud pak přicházíš?

Falstaff. Vznešený můj otče, z Eastcheapu.

Princ Jindřich. Docházejí na tebe zarmucující žaloby.

Falstaff. Hrom a peklo! mylorde, jsou selhané. – Počkejte, já vás tím mladým princem polechtám.

Princ Jindřich. Kleješ mi tu, nezvedený kluku? – pryč a nikdy mi se více neukazuj. Ty's vší mocí zbaven vší milosti; sám ďábel se tě chytá v podobě starého, tlustého muže; taková bečka mezi muži je tvým společníkem. Pro všecko na světě, nač zacházíš s takovými troskami zheřilosti, s takovou moučnicí surovosti, s tou krysou nadmutou vodnatelností, s tím šeredným vinným korbelem, tím vycpaným bachorovitým tlumokem, tím na roště pečeným, Maningtreeským³⁷⁾ volem s pirohami v břiše, s tou ctihodnou bezbožností, tou šedivou nevěrou, s tím otcem rufiánem, tou obstárlou marnivostí. V čem jiném jest výtečný, nežli v okoušení a pití sektu, v čem kalý a obratný, nežli v krájení a pojídání kapouna, v čem umělý, než ve lstivosti, v čem lestný, než v zlopověstnostech, a v čem zlopověstný, než ve všem, v čem chvály hodný, než v ničem?

Falstaff. Přál bych, aby se vaše Milost trochu zřetelně vyjádřila. Koho míní vaše Milost?

Princ Jindřich. Toho zlopověstného, ohavného svoditele

mládeže, Falstaffa, toho bělovousého satanaše.

Falstaff. Milostpane, toho muže já znám.

Princ Jindřich. Vím, vím, že znáš.

Falstaff. Kdybych ale řekl, že znám do něho více zlého než do sebe, říkal bych více nežli mi znám. Že jest stár (tím více jest k politování), o tom svědčí jeho bílé vlasy, ale že by měl být – s odpuštěním, svůdníkem, to dokonce upírám. Jest-li sekt s cukrem nedovolená věc, bůh pomozíž vinníkovi. Pakli jest s hříchem býti stár a vesel, tedy znám několik starých krčmářův, kteří neujdou věčnému plamenu; a jest-li nenávisti hodno býti tlustým, tedy jsou Faraonovy hubené krávy k pomilování. Jen to nečiňte, milostivý otče; zapovězte mi Peta, zapovězte Bardolfá, zapovězte Poinsa – ale mého milého Jeníka Falstaffa, šlechtěného Jeníka Falstaffa, věrného Jeníka Falstaffa, udatného Jeníka Falstaffa (tím udatnějšího, že jest už starý Jeník Falstaff), toho neodlučujte ze spolku vašeho Hynka; neodlučujte svého Hynka od něho; odloučíte-li mne od upřímného Jeníka, odloučíte mne od celého světa.

Princ Jindřich. Tak tomu chci, tak se stane.

Slyšeti, jak se na vrata klepe. Odejdou Hostinská,

Franc a Bardolf.

Bardolf běže se vrací.

Bardolf. Ó milostivý pane, milostivý pane, šerif s přehromnou stráží čeká před vraty.

Falstaff. Jdi ku katu, holomku! Dohrajme hru! mám ještě mnoho co říci ve prospěch tohoto Falstaffa.

Vrací se Hostinská, ve spěchu.

Hostinská. Pro Krista pána! milostpane, milostpane.

Princ Jindřich. Hola! čert na šmitci si vede svou kráčku³⁸. Co pak se děje?

Hostinská. Šerif se vši stráží jsou před vraty; přišli dům prohledat. Mám je vpustit?

Falstaff. Slyšíš Jindřichu? nenazývej nikdy pravý zlatý peníz padělaným. Ty jsi vlastně šílen, třeba se nezdál.

Princ Jindřich. A ty jsi od přirození zbabělec bez instinktu.

Falstaff. Já tebe zapru u starosty, zapřeš-li ty mne u šerifa; nechceš-li, nech tak; ať vejde. Nebudu-li tak dobře, jako kdo jiný káru zdobit, nestojí za šňupku mé vychování. Doufám, že bude tak snadno v oprátce mne uškrtit, jako kohokoli jiného.

Princ Jindřich. Schovej se za stěnu, dělej! vy druzí stupajte nahoru. Teď, lidičky, platí poctivá tvář a dobré svědomí.

Falstaff. Obojí jsem míval, ale tomu dávno, pročez se schovám.

Všickni odejdou, až na Prince a Poinsa.

Princ Jindřich. Zavolejte šerifa.

Vchází Šerif a Vozka.

Princ Jindřich. Nuž, pane šerife, co zde hledáte?

Šerif. Prv, odpusťte, můj princí! Lidu křik až k tomu domu jistě lidi stíhal.

Princ Jindřich. A jaké lidi?

Šerif. Z nich jeden dobře znám jest, mylorde; Muž při těle a tučný.

Vozka. Jako sádlo.

Princ Jindřich. Ten muž, ujišťuji vás, není zde, neb jsem ho sám teď někam obeslal, a, šerife, ručím ti slovem svým, že zítra o poledni pošlu jej, by tobě – komukoliv odpovídal ze všeho, čím naň bude touženo.

A s tím vás žádám, opusťte ten dům.

Šerif. Buď si, Milosti! Dnes dva pánové o tři sta hřiven byli oloupeni.

Princ Jindřich. To může být; oloupil-li je on, však za to odpoví – a tedy s bohem.

Šerif. Milostivý princí! dobrou noc!

Princ Jindřich. Tuším, že jest už dobré jitro, či není?

Šerif. Opravdu, pane, dvě hodiny trvám.

Odejde Šerif s Vozkou.

Princ Jindřich. Toho olejnatého taškáře zná celý svět tak dobře, jako sv. Pavelský chrám. Jdi, zavolej ho ven.

Peto. Falstaffe! – ten spí tvrdě za stěnou a chrápe jako kuň.

Princ Jindřich. Slyš, jak ztěžka dechu popadá. Prohledej mu kapsy.

Poins hledá.

Co jsi v nich našel?

Peto. Samé papírky, princí!

Princ Jindřich. Uhlídáme, co jsou zač; čti je!

Peto. Item, kapouna, 2 šilinky 2 denáry.

Item, omáčku, 4 denáry.

Item, sektu 2 galóny, 5 šilinků 8 denárů.

Item, sardelky a sekt po večeri, 2 šilinky 6 denárů.

Item chleba za půl halíře.

Princ Jindřich. Ó neslýchaná věc! jen za půl halíře chleba k té nesnesitelné hojnosti sektu. – Co dále, schovej u sebe; budeme to číst v příhodnější době, nechte ho tu spát do bílého dne. Hned z rána odeberu se ke dvoru; budemeť musít všickni na vojnu, a tobě má se dostat slušného místa. Tomu tlustému taškáři zaopatřím nějakou důstojnost u pěších; a jsem jist, že bude chůze několika set krokův jeho smrt. Peníze uloupené budou s úroky navraceny. Dostav se ráno záhy u mne, a s tím dobré jitro, Peto!

Peto. Dobré jitro, princí!

Odejdou.

Jednání třetí.

Výjev první.

Bangor ve Walesu. Komnata v domě arcijahnově.

Vcházejí Hotspur, Worcester, Mortimer a Glendower.

Mortimer. Přátelé jistí, sliby pěkné jsou, a první pokus náš pln šťastné čáky.

Hotspur. Lorde Mortimere a strýče Glendowre, nelíbo sednout? Ujče Worcesterě – aby to d'as! jáť mapu zapomněl.

Glendower. I ne, zde jest. Sedněte strýče Percy, sedněte milý strýče Hotspure: neb tímto jménem, kdykoli Lancaster mluvívá o vás, bledne jemu tvář, a povzdechne žehná vás do nebes.

Hotspur. A vás do samých pekel, kdykoli o Glendowru jen slyší věsti řeč.

Glendower. Jak bych ho káral? Když jsem spatřil svět, byl nebes týn pln postav ohnivých a zážehův, a při mém zrození se třásl země stav a tvrdý základ jak zbabělec.

Hotspur. Nuž, to by v stejný čas se bylo dalo, kdyby vaší matce byla se pouze kočka okotila; vy sám pak nikdy nebyl narozen.

Glendower. Když já byl rozen, pravím, chvěla země.

Hotspur. A já pravím, že bych s ní nesouhlasil, myslíte-li, že chvěla z bázně k vám.

Glendower. Nebe bylo v plamenu a zem' se třásla.

Hotspur. Ó tedy chvěla, v plamenu zříc nebe, a z bázně ne pro vaše narození.

Chorobna jsouc, soptivá příroda v podivných výbuchách; zem' zedmutá trpívá jakýms ostrým ujímáním od neskrocených větrův, v lůně svém zavíraných, jež na svobodu tlačíc tou starou matkou zemí lomcují, a kotí věž i zmechatělý hrad.

Když vy jste zrozen byl, matička země v též chorobě se citně svíjela.

Glendower. Od málokoho snesu odpor, strýče.

Nech opáčím, že při mém zrození

byl nebes tyn pln podob ohnivých,
s hor spěla kůzlata a smutně brav
do užaslých pastvišť mekotal.
Ta znamení mne obzvlášť vyznačila,
i jevíť všecken mého žití běh,
že nejsem z třídy lidí obecných.
Kde žije člověk, ohlučený mořem,
co bije břeh Anglicka, Skotska, Walesu,
jenž učedníkem svým by moh' mne zvat?
Ba, ukažte mi syna z ženy, by
mně nástopil na drsné dráze vědy,
neb mně se rovnal v skumu hlubokém.

Hotspur. Nemyslím, by kdo lépe walesky mluvil.
Chci k obědu.

Mortimer. Mlč, strýče Percy, tyť ho rozvsteklíš.
Glendower. Já umím volat duchy z pusté hloubi.

Hotspur. Toť umím také já a každý jiný,
jen jest-li dostaví se na váš hlas?

Glendower. Mohu tě naučit, jak velít d'áblu.

Hotspur. A tebe, strýče, učit mohu já,
jak pravdomlupností se vysmát d'áblu:
po pravdě mluv a d'áblu se směj.
Máš-li ty moc, zavolej d'ábla sem,
já, přísámbůh, mám moc jej odesmát.
Co živ mluv pravdu, d'áblu pak se směj.

Mortimer. Dost, více nic té neprospešné hádky.

Glendower. Vytáhnul třikrát Jindřich Bolingbroke
na brannou moc mou; třikrát s břehův Wye
a Severny, jenž pisky valí v klíně,
mnou na zpět poslán byv, a bouří hnán,
spěl domův, pro tu noc nedojda pokoje.

Hotspur. Hnán bouřkou, v teplém pokoji se nevyspav,
jakž, u všech černých, ušel zimnici?

Glendower. Již dost; zde mapa: rozdělmež své právo
dle trojateho spolku našeho.

Mortimer. Sám arcijahen již je rozdělil
v tři kraje, velmi stejně změřené.
Anglicko od Severny a od Trenta
na jih a východ v podíl padlo mně.
Na západ, Walesko za břehem Severny,
a všecku žirnou půdu v kraji tom
měj Owen Glendower; – vy pak, milý strýče,
co zbývá, ležíc severně od Trentu.
Těž smlouvu trojdílné upsány jsou,
po jichžto zpečetění vzájemném
(což této noci budiž vykonáno)
s raničkem, strýče Percy, vy a já
a mylord Worcester cestu nastoupíme;
ať otce vašeho a skotskou moc
vynajdem po úmluvě u Shrewsbury.
Můj tchán Glendower potud nepřipraven,
leč čtrnáct dní nám jeho netřeba.
(*Ku Glendowru*) Do lhůty té vám možno sehnati
své many, sousedstvo a přátely.

Glendower. Čas kratší, páni, dopraví mne k vám,
a se mnou v průvodu mém vaše paní,
od nichž teď bez „s bohem“ se odeberte;
sic bude těci slzí potopa
při loučení se s vámi vašich žen.

Hotspur. Můj díl, trvám, od Burtona na sever,
jest velikostí vašim neroven.
Hle! več se mi tam vtáčí tato řeka,
ohromný úhel, hodný půlměsíc
mně ustříhuje z půdy nejlepší.
V tom místě její proud chci zahradit;
pak teprv bude v novém řečišti
Trent stříbropěný krásně, rovně téci.
Nemáť tak hloubným chobotem se kroutit,
a loupit mne o tak bohatý kout.

Glendower. Že nemá? Bude, musí, hle – to činí.

Mortimer. Však pohleďte, jak onde v běhu svém,
vám k stejné výhodě, mně zabíhá,
o tolik zem mou obřezáváje,
oč vás oloupil na druhé tam straně.

Worcester. Však skrovný náklad zde přestřihne jej;
čimž sever získá tento zemež kout,
tok ale přímo, zrovna pomeže.

Hotspur. Tak chci to mít; to malý náklad spraví.

Glendower. Já nechci nových změn.

Hotspur. Že nechcete?

Glendower. I vy nemáte chtít.

Hotspur. Kdo zapoví mi?

Glendower. Nuž, já vám zapovím.

Hotspur. Pak o to dbejte,
bych nerozuměl; řekněte to walesky.

Glendower. Já jak vy, lorde, mluvím po anglicku,
jsa vychován na dvoře anglickém,
kdež, ještě mlád, jsem složil k varytu
anglickou mnohou píseň, roztomile,
i krášlil jazyk svůj ohebnou zdobou,
darem, jenž nikdy při vás viděn nebyl.

Hotspur. Ha! a jsem též od srdce tomu rád.

Raději byl bych kočičkou a mňoukal,
než jedním z oněch planých veršotepcův;
mosazný svícen vrzat radše slyším,
neb suché kolo v ose svrčeti;
a však mi nic tak zuby neobrousí,
nic tak, jak pitvořivé básnění,
jež rovno chůzi herky šmat'havé.

Glendower. Nuž buďsi, Trent vám odvedeme stranou.

Hotspur. Na tom mi nezáleží; třikrát více
příteli záslužnému zemež dám,
kde ale mi jest kupčít, hleďte, tam
o devítinu chlupu hašteřím se.
Jsou smlouvy zhotoveny? Půjdem-liž?

Glendower. Jeť jasná noc: vyjed'te s večerem.
Já písaře pobídnu; spolu zjevím
též vašim mladým ženám odjezd váš.
Mám strach, má dcera bude bez sebe,
tak po svém Mortimru je střelena.

Odejde.

Mortimer. Fy! strýče Percy, jak vy otci mému
jste na příkoř!

Hotspur. A co mám dělat? Zlobívá mne často,
a krtku, o mravenci řečí stroje,
o snílku Merlínu a věštbách jeho,
a o draku a rybě bez ploutví,
pak o sklubaném ptáku velikánu,
a o havranu opelichalém,
o spícím lvu a kočce na skoku,
a celé haldě matných slátanin;
žeť bych o víru přišel. Víte co, –
tu včera večer aspoň devět hodin
mne nudil vypočítáváním d'áblů,
svých sloužících. Já na to: *hm a aj,*
jen dál, a ani slova neposlouchal.
Ach, onť obtížný jako sešlý kůň,
jak žena štekna, jak začmoudlý dům;
spíš chci od česneku a syra žít
ve mlýně, než s ním kvasit v hovoru
v nejhezčím letohrádku na světě.

Mortimer. Zajisté, on jest vši cti hodný pán,
nad míru mnoho čítavší a zběhlý
v podivných tajemstvích; co lev je chrabr,
i vlídný k podivu, a stejně štědrý,
jak doly Indické. A příznám, strýče,
on velmi vaší povahy si cení,
a sebe sám jen nad obyčej krotí,

když mu tak proti myslíte. Ba věru!
tím buďte jist, že není živý člověk,
kdo by ho směl tak dráždit, jak vy dnes,
by pokuty a káry nezkusil:
leč žádal bych vás, nečinit to často.

Worcester. Zajisté, mylordo, jste důtky hoden
pro svévolnost, a co jste jen sem přišel,
činil jste vše, abyste dobrou mysl
mu zapudil. Dokonce, mylordo,
té chybě odvykat vám potřebí,
ač někdy v ní se jeví velikost,
odhodlanost a srdce (kteréz samy
jen dávají vám vábnost vznešenou);
však druhdy lítá vzteklost v ní se zračí,
mrav drsnatý, nevláda nad sebou,
pych, zpupnost, nadutost a pohrdlivost;
z nichž nejmenší, když na šlechtici lpí,
všech srdce odcizí mu, zůstavíc
na každé jiné kráse takou skvrnu,
že také těm ujímá pochvalu.

Hotspur. Po kázání dejž bůh též dobrý mrav!
Hle, naše ženy jdou se s námi loučit.
Vrací se Glendower s paními.

Mortimer. Totě mi žalost, všech nejmrzutější.
Má žena anglicky, já walesky neumím.

Glendower. Má dcera pláče; nechce pryč vás pustit,
chce též co vojačka na vojnu jít.

Mortimer. Povězte jí, můj otče, že s mou tetkou
ve vašem průvodu za námi půjde.
*Glendower mluví k dceři své po walesku, a ona jemu v
též řeči odpovídá.*

Glendower. Je v zoufalství, svévolná rozkošnice,
a rada rozumná jí neplatí.
Lady Mortimrova mluví po walesku k Mortimrovi.

Mortimer. Tvým očím rozumím; v té něžné mluvě,
již vyléváš z těch nebes jihových,
se příliš znám; kdybych se nestyděl,
hovorem stejným chtěl bych odpovídat³⁹⁾.
Lady Mortimrova mluví opět.

Tvým políbením rozumím, ty mým,
a to je cituplná rozmluva;
však dotud, drahá, lenit nebudu,
dokud si nepřisvojím tvoji řeč;
neb waleština v tvých ústech zní tak sladko,
jak horující píseň, v letohrádku
při lautně v očarovných rozměrech
od krásné carevny jsouc zpívána.

Glendower. Takto-li rozplýváte, zblázníte ji.
Lady Mortimrova mluví opět.

Mortimer. Ó, v tom jsem nevědomost sama.

Glendower. Ona chce, abyste
na bujném rohoží se uložil,
a statnou hlavu sklonil jí do klínu⁴⁰⁾;
i zapěje vám zmilelý váš zpěv,
a boha spánku zvěňčí vám na víčkách,
krev vaši kojíc sladkou omdlelostí,
tak činíc z bdění přechod k usnutí,
jak bývá přechod mezi dnem a nocí,
hodinku dřív, než nebe-strojný vůz
svou zlatou jízdu počne na východě.

Mortimer. Od srdce rád chci sednout a ji slyšet.
Myslím, že zatím zhotoví se list.

Glendower. Tak učítež!
A hudebníci, již vám budou hrát,
tisíc mil odsud visí ve vzduchu,
a hned předc budou zde. Posad'te se
a pozor dávejte!

Hotspur. Pojd', Katinko, ty's v kladení se cvičena;
pojd', rychle, rychle, ať položím svou hlavu ve tvůj klín.

Lady Percy. Jdiž, ty divoká husi!
*Po několika waleských slovech Glendowrových hudba
započíná.*

Hotspur. Teď znamenám, že d'ábel umí walesky,
a ký to div! vždyť má své rozmary.
Při svaté panně, dobrý hudebník!

Lady Percy. Tuť byste vy měl být nanejvýš hudebný; neboť
vámi ustavičně rozmary vládnou. Zticha lež, ty větroplachu,
a slyš, jak zpívá paní ve waleštině.

Hotspur. Slyšel bych raději Paní, její fenu, štěkat v irštině.

Lady Percy. Chceš mít v hlavě díru?

Hotspur. Nechci.

Lady Percy. Tedy mlč.

Hotspur. Ani to; totě ženská vada.

Lady Percy. Pomoz ti bůh! –

Hotspur. Do postele k waleské paní.

Lady Percy. Co to?

Hotspur. Ticho, ona zpívá.
Waleský zpěv Lady Mortimrové.

Hotspur. Slyš, Katinko! rád bych, abys také něco zazpívala.

Lady Percy. Nebudu, na mou věru!

Hotspur. Nebudu, na mou věru! Srdéčko, tyť se dušuješ jako
cukrářova žena⁴¹⁾. – *Já ne, na mou věru – a – jakože jsem
na živu – a – jakože mne jinak bůh tresci – a – tak jisto,
jakože je bílý den.*

Tak damaškové dáváš ujištění,
jakbys nebyla nikdy dále vyšla,
než do Finsbury⁴²⁾. Slož mi, Katinko,
jakožto pravá paní, již jsi, srdnatou
svou přísahu, a nechej dušování,
a marcipánové to zaklínání
hedbávným třapcům, svátkovým měšťákům.
Pojd', zazpívej!

Lady Percy. Nechci zpívat.

Hotspur (vstana). Kdo zpívá, může se stát rovnou cestou
krejčím anebo ochočitelem čermáckův⁴³⁾. Až budou
smlouvy vyhotoveny, vyjechám, než dvě hodiny minou;
komu libo, ať mne následuje.
Odejde.

Glendower. Vzhůru, lordo Mortimre! vy jste tak liknav,
jak rozohněn lord Percy k odchodu;
list zatím bude vyhotoven; zbývá
jen ještě teď, naň naši pečeť dát.
Pak honem do sedel.

Mortimer. Od srdce rád.
Odejdu.

Výjev druhý.
Londýn. Komnata v paláci.
Vcházejí Král Jindřich, Princ Waleský a lordové.

Král Jindřich. Lordové, poodstupte, princ a já
musíme porozmluvit podtají,
však daleko se od nás nevzdalujte,
neb v krátce budem vás mít potřebí.
Lordové odejdou.

Nevím, zdali to bůh tak míti chce,
pro nelibou mu službu, již jsem konal,
že po tajně své radě z krve mé
uchystal na mne pomstění a bič;
neb ty mně žití svého způsobem
vnucuješ víru, že's jen znamenán
co nebes rozezlená msta a metla,
za trest mých pokléskův. Jinak mi řekni,
zda by tak nezřízené žádosti,
tak holé, bídné, nízké, mrzké choutky,
tak nuzné radovánky s sprostou chasou,
na niž jsi vázán, ano štěpován,
k tvé krve vzácnosti se pojit směly,
a s srdcem královským za rovno být?

Princ Jindřich. Královský otče, přál bych, ze všech vin

tak jasnou omluvou se moci smýt,
jak z mnohých, doufám, jimiž viněn jsem,
mně bude možná očištění být.
Leč prosím o také jich zmenšení,
bych po odbytí bájek smyšlených,
(jež ucho Výsosti musívá slychat)
od lichometcův, podlých novinkářův,
těch pravých věcí některých, v nichž má
poklesla mladost krokem chybeným,
dosáhnul odpuštění za pravou
mou skroušenost.

Král Jindřich. Odpustiž tobě bůh.

Však náruživostí tvých, Hynku, předc
mi divno jest, jež od letu tvých předkův
daleko stranou kloní perut' svou.
Své místo v radě hrubě's prominul,
jež zajímá teď mladší bratr tvůj;
a zcela cizím dvoru celému
a mojih princův srdcím jsi se stal.
Ta tam jest času tvého naděje
a čaka, a všech lidí duše již
předvídá nyní prorocky tvůj pád.
Bych já byl přítomností svou tak plýtvat,
tak otřepav se v očích národu,
tak sprostým obcováním zlaciněv:
těch mínění, již pomohli mi k trůnu,
bylo by zákonitě k vládci stálo,
mne opustíc v vyhnanství neslavném
co muže bez znakův a sličnosti.
Jsa zřídka vídán, sotva jsem se hnul,
již jsem co komét obdiv vzbuzoval,
že říkal otec dětem: *Ten to jest,*
a jiný volal: *Kde? kdož jest Bolingbroke?*
Pak s nebes odvábil jsem všecku vlídnost,
a oblačel se v takou přívětivost,
že lidem z srdcí věrnost jsem odjímal,
křik hlasitý a pozdravení z úst,
před očima pomazaného krále.
Tak byl vždy nový, čerstvý půvab můj,
má přítomnost, jak ornát biskupský,
co div jen vídána, a tak můj průvod
řídký, však nádherný, se svátkem zdál,
a nabyt slovůtnost tu vzácností.
Ten švižný král, on leckde poskakoval
s lichými šašky, hlavami ze slámy,
hned zřatými a hned i shořelými;
svou hodnost zahodil, svou velebnost
dal ku znechtění bláznům fučivým,
jich ústipky své velké jméno zprznil,
na újmu krále poskyt' svoji tvář
na smích všem čtverákům a stal se terčem
všech planých vtípků mělkých holobrádkův;
obecných ulic stal se soudruhem,
do přízně lidu sebe podrobil,
když pak v něm denně zraky lidstva pásly,
med znechutil se jim a počala se
jim hnušit sladká krmě, z níž o málo
víc nežli málo příliš mnoho jest.
Tím, kdy měl příležitost, ukázat se,
byl, jako bývá v červnu kukačka,
slyšen a neposlouchán, viděn, však
jen očima, jež mdlé a ztupělé
tou všedností, již na kromobyčejné
pohlížení se nevzmohou, jakéž
se koří sluncirovne velebnosti,
zřídka-li září očím zdiveným;
než v dřimotě tíž sklopovali brvy,
spíc před očima mu a tak se tváříc,

jak muž pošmourný činí protivníku,
jsa jeho přítomností syt a pln.
A na témž stupni stojíš, Hynku, ty,
neb's pročinil svou přednost knížecí
svým mrzkým obcováním; není' oka,
jež nemrzí tvůj pohled obecný,
své vyjmu-li, jež si tě spatřit přálo,
a nyní, čemuž rád bych protiv byl,
se slepí laskavostí bláhovou.

Princ Jindřich. Chci v příště, přemilostivý můj otče,
víc na se bedliv být.

Král Jindřich. Pro celý svět!

Čím ty jsi teď, tím někdy Richard byl,
když z Francouz přistal jsem u Ravenspurku;
a čím já tehdy byl, teď Percy jest.
Nuž vsadím žezlo své i duši svou,
on horlivější zřetel k říši má,
než ty, jenž's následníka pouhý stín.
Bez právat' on, bez práva podoby
ve vlasti plní pole válečnosti,
vzdor staví ozbrojené tlamě lva;
víc rokům nejsa povinen, než ty,
již vodí šedé lordy, biskupy
ctihodné v lýtý boj a zbraní chřest.
Jak nesvadlé si dobyl oslavy
jen na slovůtném Douglasu, jenž sám
statnými činy, horlivými vpády
a velkým v bitvě jménem osobil si
přede vším vojskem, stupeň nejvyšší
a nejpřednější poctu válečnou
po všechněch vlastech víry Kristovy?
Tříkrát ten Hotspur, ten Mars v povijadlech
to děcko rekovné v svých podnikáních
porazil Douglasa,, dvakrát ho zajal
a zas propustiv, si ho zpřátelil,
by vzpoury hluboké rozerva chřtán
zatřásl mírem trůnu našeho.
A co ty tomu díš? Percy, Northumberland,
i arcibiskup Yorský, Douglas, Mortimer
jsou v spolku proti nám a ve zbroji.
Nač ale tobě to povídám?
Nač, Hynku, dím ti o svých odpůrcích,
an's nejbližší a nehorší mi spůrce?
Ty, jemuž podobno, že z chlapské bázně,
zlé sklonnosti a prchle svévole
v Percy-ho žoldu na mne meč obrátíš,
jak pes budeš mu šlapat na stopu,
budeš se dvořit k jeho supění,
bys objevil, jak velmi's odrodilý.

Princ Jindřich. To nemyslete; tak to neshledáte,
a bůh jim odpustiž, kdož z důvěry
Milostí vaší tak mne vytiskli;
již zas vykoupím hlavou Percyho,
a než se schýlí jeden slavný den,
vám hrdě osvědčím, že jsem váš syn.
Až celý v krvi budu nosit šat,
a zbarvím tvář svou v larvě krvavé,
jež obmyta, též spláchně hanbu mou.
A bude to v ten den, kdykoli vzejde,
že ono dítě cti a oslavy,
ten jarý Hotspur, rytíř každé chvály,
a bezjmenný váš Hynek setkají se.
Kéž každá pocta, již za helmu zatkl,
je zhojněna a na mé hlavě hany
zdvojnásobeny, neboť přijde čas,
že ten jun severu s mou potupou
své slavné skutky bude musit směnit.
Jen správcem jest mi Percy, otče můj,
jenž slavné činy pro mne shospodařil,

a já ho povolám k tak přísným účtům,
že musí vrátit každou oslavu
až do nejmenší pocty svého času,
neb vyrvu počet jemu ze srdce.
To jménem boha tuto slibuji,
což vykonám-li, život podrže,
pak ať, Milosti, to též vyhojí
mé divokosti staré úhony;
nevykonám-li – všakť života konec
vše rozpojuje úvazky; a já
spíš umru smrtí stotísícero,
než bych v tom slibu část nejmenší zrušil.

Král Jindřich. Tím umírá mi stotísíc nepřátel;
máš mít v tom vůli svou a vlastní moc.

Vchází Blunt.

Nuž, dobrý Blunte? spěšný jest tvůj vzhled.

Blunt. Takt' vyřízení, které přináším.
Lord Mortimer ze Skotska⁴⁴⁾ poslal vzkaz,
že Douglas s anglickými buřiči
o jedenáctém toho měsíce
se u Shewsbury spojil; a tak mocný
i strašný sestavil branný sbor,
pakli že všickni slibům dostojí,
jaký kdy hrozil v říši záhubou.

Král Jindřich. Dnes vypraví se hrabě Westmoreland,
s ním pak též syn můj, lord Jan z Lancastru;
neb návštějí to pět dní staré jest.

Vy, Hynku, příští středu pokročíte,
my sami ve čtvrtek se zdvihneme.
V Bridgnorthu jest náš cíl; a Hynku, vy
táhněte Glostershirem; takto-li
vše kolem vezmem, po dvanácti dnech
se u Bridgnorthu hlavní voje sejdou.
Nás čeká mnohá práce, tedy k dílu,
čas vhodný tráť prodléváním sílu.
Odejdou.

Výjev třetí.

Eastcheap. Pokoj v taberně „u kančí hlavy“.

Vcházejí Falstaff a Bardolf.

Falstaff. Bardolfe, zdali pak jsem se hanebně nespádl od té
poslední příhody? Nechřadnu-li pak, nescvrkám-li pak se?
Můj bože, kůže na mně visí jako volné šaty staré slečny.
Jsem svadlý jako uleželé svatojanské jablko. Ale já se
polepším a sice co nejdříve, dokud jsem ještě trochu k světu
podobem; neboť po krátku duch můj zcela oslábne, a
nebude pak mít dost síly k pokání. Jestliže jsem už
nezapomněl, z čeho vnitřek kostela jest učiněn, ať jsem
štipcem pepře, herkou z pivnice: ano vnitřek kostela!
Společnost, ničemná společnost byla mou zkárou.

Bardolf. Sir Johne, vy jste tak smuten; vy nemůžete být dlouho
živ.

Falstaff. Žel bohu, to jest to. – Pojď, zazpívej mi některou
oplzlou písničku; povyraz mne. Já jsem byl cnosti tak
oddán, jak jen šlechtic býti má, dost jsem byl cnostný; klel
jsem málo, nekostkoval ani přes sedmkrát za týden; nevešel
do nepočetného domu ani přes jedenkrát za čtvrt hodiny;
splácel jsem peníze vypůjčené tři neb čtyřikrát, žil jsem
řádně a v dobré míře, a nyní žiju kromě všeho pořádku,
kromě vší míry.

Bardolf. Nu, však jste tak tlustý, sir Johne, že musíte být
ovšem kromě vší míry, kromě vší rozumné míry, sir Johne.

Falstaff. Naprav ty jen dříve svůj obličej, pak já polepším svůj
život. Tys naše admirálská loď: ty nosíš lucernu vzadu, to
jest ale na tvém nose; ty jsi rytíř hořící lampy⁴⁵⁾.

Bardolf. Aj! sir Johne, můj obličej vám ničím neublížil.

Falstaff. Ničím, bůh mne zatrať; já si z něho беру tak dobře na
pamětnou, jako mnozí lidé z umrlčí hlavy aneb z *memento
mori*. Nedívám se nikdy na tvůj obličej, abych nepamatoval

na pekelný oheň a na boháče, kterýž se odíval purpurem;
neb tuto sedí ve svém rouše a hoří a hoří. Kdybysi dost
málo o cnost péči měl, přísahal bych na tvůj obličej; má
přísaha byla by: Při tomto ohni, jenž jest andělem božím –
ale ty jsi naskrze ve zlých, a kdyby nebylo té jasnosti v
tvoji tváři, byl bys synem nejzazší tmy. Když jsi u
Gadshillu v noci běžel do vrchu, chytaje mého koně,
nemyslí-li jsem, že's nějaká bludička neb chuchvalec
divokého ohně⁴⁶⁾, tedy se za peníze nic nekoupí. Ó ty's
ustavičná vítězosláva, ustavičný oheň rozkošný. Ty's mi
uspořil za tisíc zlatých svíček a pochodní, když jsem s
tebou v noci od krčmy do krčmy chořoval; ale sekt, co jsi
mi za to vypil, stál mne tolik, že bych si byl mohl za tu
cenu skoupit svíček u nejdražšího svíčkaře v Evropě. Toho
tvého salamandra jsem nyní již dva a třicet let ohněm
napájel; zaplat' mi to bůh.

Bardolf. Hrome! přál bych, aby má tvář vám vjela do břicha.
Falstaff. Bůh uchovej! toť bych zajisté musil zážhou pojítí.

Vchází Hostinská.

Nu jakž, paní slepko kohoutice? ještě jste nevypátrala, kdo
mé kapsy obral?

Hostinská. Jakže, sir Johne, co si to jenom myslíte, sir Johne?
Myslíte-li, že přijímám pod svou střechu zloděje?
Nahledala jsem se, navyslýchala jsem se, a nejinak také můj
muž, celé domácí chasy, muže za mužem, kluka za klukem,
čeledína za čeledínem; ani desetina chlupu v mém domě
nikdy ještě nepřišla k ztracení.

Falstaff. Není pravda, hostinská: Bardolf, když byl holen,
ztratil tu mnohý chloupek, a chtěl bych vsadit svou duši, že
byly mé kapsy vyklizeny. Jděte, vy jste mi ženština, jděte.

Hostinská. Kdo? já? opovaž se mi, tak mne v mém vlastním
domě ještě nikdo nenazýval.

Falstaff. Jenom jděte, však já vás znám tuze dobře.

Hostinská. Ba neznáte, sir Johne; vy mne špatně znáte, sir
Johne; já znám vás, sir Johne, vy jste mi peníze dlužen, sir
Johne, a teď si spískáte hádku, jen abyste mne o ně ošidil.
Tucet košil koupila jsem vám na tělo.

Falstaff. Pytlovinu, šerednou pytlovinu; dal jsem ji pekařkám
zadarmo, a ty si z ní nadělaly moučných pytlíků.

Hostinská. Můj božičku, jakože poctivá žena jsem, holandské
plátno po osmi šilinkách loket. A krom toho jste tu ještě
peníze dlužen, sir Johne, za stravu, za pití a peníze na
hotově půjčené, čtyři a dvacet liber.

Falstaff. Ten tady měl z toho svůj díl, ať zaplatí.

Hostinská. Ten? ach božičku, ten je chudý, sám nemá ničeho.

Falstaff. Jak, chudý? Pohlédněte mu jenom do tváře. Co tedy
nazýváte bohatým?⁴⁷⁾ Dejte si razit peníze z jeho nosu, z
jeho tváře; já nezaplatím ani halíře. Co, máte mne za
zemánka z kraje? Nemohu si ani hledět svého pohodlí ve
své hospodě, abych nebyl z kapes okraden? Přišel jsem o
pečetní prsten po mém nebožtíku dědečku, v ceně čtyřiceti
hřiven.

Hostinská. Ó pane Ježíši! Slyšela jsem, nevím jak často od
samého prince, že byl ten prsten pouhá měď.

Falstaff. Ach co! princ, ten je Janek, ten je tichošlápek; a
kdybych ho tu jenom měl, já bych mu namlátíl jako psu,
kdyby tak pravil.

*Vcházejí Princ Jindřich a Poins, vojensky si
vykračující; Princovi, hrajícímu na své velitelské berle jako
na píšťale, vychází Falstaff naproti.*

Co jest, junáku? Věje vítr z té strany? Musíme na pochod,
všickni?

Bardolf. Bezpochyby dva a dva, jako trestanci do Newgatu.

Hostinská. Milostivý pane! prosím poslechněte mne!

Princ Jindřich. Co říkáš, paní Obratná? Jak se má tvůj
manžel? mívá jsem ho vždy rád, on je poctivý muž.

Hostinská. Můj dobrotivý pane! vyslyšte mne.

Falstaff. I prosím tě, nevsímej si jí, a slyš na mne.

Princ Jindřich. Co říkáš, Jeníku?

Falstaff. Minulou noc jsem usnul tady za stěnou a byl jsem z kapes okraden; ten dům se stal špatným domem, okrádají tu člověka z kapes.

Princ Jindřich. Co pak jsi pohřešil, Jeníčku?

Falstaff. Uvěříš-li pak, Jindro! tři až čtyři bankovky, každá čtyřiceti liber šilinkův, a k tomu pečutí prsten mého dědečka.

Princ Jindřich. I capart, zboží za osm haléřův.

Hostinská. To samé jsem mu také řekla, a pravila jsem, že jsem ta samá slova od Vaší Milosti slyšela. A tu, milostpane, jal se velmi hanebně o vás mluvit, jako člověk nevymyté huby, jímžto je, a řekl že vám namlátí.

Princ Jindřich. Co slyším? Snad se neosmělil?

Hostinská. Jinak ať ve mně není ani věrnosti, ani upřímnosti, ani pravé ženskosti.

Falstaff. Není v tobě ani více věrnosti nežli v dušené švestce⁴⁸⁾, ani upřímnosti více než v chycené lišce; a co se ženskosti dotýče, proti tobě děva Maria mohla by býti čtvrtnicí⁴⁹⁾. Jdi, ty boží dárku, ty!

Hostinská. Řekni, jaký boží dárek, jaký boží dárek?

Falstaff. Jaký boží dárek? nu, boží dárek, za něž se říká zaplat' pánbůh.

Hostinská. Já nejsem žádný boží dárek, za něž se říká zaplat' pánbůh, abysi jenom věděl. Já jsem poctivého muže žena, a ty – krom tvého rytířství – ty jsi padouch, že mne tak nazýváš.

Falstaff. Ty krom tvojí ženskosti – jsi šelma, že to zapíráš.

Hostinská. Řekni, jaká šelma, ty padouchu?

Falstaff. Jaká šelma? nu, zmije.

Princ Jindřich. Zmije, sir Johne? a proč zmije?

Falstaff. Proč? protože není ani ryba ani zvířina, člověk neví, kde je k dostání.

Hostinská. Ty's neupřímný člověk, že tak mluvíš; ty a každý jiný ví, kde jsem k dostání, padouchu ty!

Princ Jindřich. Pravdu máš, hostinská, on tě nesvědomitě utrhuje.

Hostinská. Také vás utrhal, milostpane, a pravil ondyno, že jste mu dlužen tisíc liber.

Princ Jindřich. Brachu, jsem ti tisíc liber dlužen?

Falstaff. Jen tisíc, Jindřichu? i milion! tvá láska stojí za milion, ty's mi svou lásku dlužen.

Hostinská. Nevěřte, milostpane, on vám Janků spílal a pravil, že by vám namlátí.

Falstaff. Řekl jsem to, Bardolfe?

Bardolf. Opravdu, sir Johne, tak jste pravil.

Falstaff. Ano, kdyby totiž řekl, že byl můj prsten měděný.

Princ Jindřich. A já řku: ten prsten je měděný. Opovázíš se teď dodržeti slovo?

Falstaff. Jindřichu, ty víš, pokud jsi muž, opovážil bych se toho, pokud's ale králevic, bojím se tebe, jako lvova řvoucího mláděte.

Princ Jindřich. A proč ne jako lva?

Falstaff. Sama krále toliko dlužno jako lva se báti. Myslíš-li snad, abych se tebe bál, jako se bojím otce tvého? Jest-li tomu tak, ať mi praskne opasek.

Princ Jindřich. Ó, kdyby se to stalo, jak by třepal tvůj bachor o tvá kolena. Ale brachu, věru v tom tvém těle není místa pro věrnost, pravdomluvnost nebo počestnost; totě vyplněno samým střevem a bránicí. Nařknouti poctivou ženu zlodějstvím! I ty vyhejskalý, nestydatý, nabobtlý taškáři, bylo-li co jiného ve tvé kapse, nežli šenkýřské počty, zápisky hampejsův a za mizerný halíř cukrátek, abysi dech svůj napravil; bylo-li jiného bohatství, jiných předmětův k stýskání si ve tvé kapse, nechať jsem zlosyn. A předce miníš na svém státi, předce své křivdy nechceš poznati? Nestydíš-li pak se?

Falstaff. Slyš mne, Jindřichu: ty víš, ve stavu nevinnosti Adam poklesl; a což má nebohý Jeník Falstaff počítí za dnův bezbožnosti? Vidíš předce, že mám více masa než jiní lidé,

a tím samým také více křehkosti. – Tedy se přiznáváte, že jste mi kapsu vyprázdnili?

Princ Jindřich. Ta věc tou cestou přichází na jevo.

Falstaff. Hostinská, já ti odpouštím. Jdi a ustroj brzy snídání, miluj svého manžela, dohlížej k čeledinům, pečuj o své hosti; uvidíš, že jsem vši rozumné příčině poustupný; vidíš, že jsem usmířen. Ještě něco? ne, prosím tě, jdi s pánem bohem.

Hostinská odejde.

Tedy Jindřichu, k novinkám od dvora. Což pak s tou loupeží, hochu, kterak pak se to vyrovnalo?

Princ Jindřich. Ó můj hebounký buličku! vždy musím jen ti býti strážným andělem. Peníze jsou navraceny.

Falstaff. Ó, já nemiluji to navracování; je to dvojitá práce.

Princ Jindřich. S mým otcem jsem za dobré a mohu činit, cokoli se mi uvidí.

Falstaff. Tedy přede vším – to buď tvůj první čin – vyprázdní pokladnici, a nota bene! neumytýma ještě rukama.

Bardolf. Učiňte tak, milostpane!

Princ Jindřich. Vymohl jsem ti důstojenství u pěších.

Falstaff. Prál bych, aby bylo u jízdných. Kde teď najdu koho, aby uměl dobře krásti! Ó totě radost, tak hezký zloděj, stár asi dvaadvacet neb tak něco. Teď jsem proklaté v kopřivách. Aspoň to dobré, bohu díka za tyto buřiče; ti neublíží nikomu, než poctivým lidem. Chválím si je, velebím je.

Princ Jindřich. Bardolfe!

Bardolf. Milosti?

Princ Jindřich. Dones tento list lordu Janu z Lancastru, mému bratru Janu, a tento mylordu z Westmorelandu.

Poinse, na kůň, na kůň, neboť nám

jest do oběda ujet třidcet mil.

Jeníku!

ať zítra v síni Templu na mne počkáš,

tož o hodině druhé s poledne:

kdež seznáš úkol svůj a obdržíš

peníz i rozkaz, jak jím naložit.

Hořitě zem: Percy se drží výše:

buď oni, buď to my polehnem níže.

Odejde Princ, Poins a Bardolf.

Falstaff. Ach, světlá slova, slávo světská! – Hola! mé snídání, hostinská, na ručest.

Ó kéž ta krčma mojim bubnem jest.

Odejde.

Jednání čtvrté.

Výjev první.

Tábor povstalcův blíže Shrewsbury.

Vcházejí Hotspur, Worcester a Douglas.

Hotspur. Tak jest, ctný Skote můj. By pochlebenstvím

v tom vybroušeném věku nezdála se

být pravda, svědectví to měl by Douglas,

že žádný voják z rázu těchto časův

tak běžné světem jméno nenosí.

Bůh ví, že lísat neuměje hnusím

si hladké jazyky; však lepší místo

v mém srdci nikdo nemá nežli vy.

Jen za slovo mne chyťte, zkuste mne!

Douglas. Tys králem cti.

Muž tak mohutný na zemi nedýše,

bych nekladl mu vzdor.

Hotspur. A dobře činíš.

Vchází Posel, nesa psaní.

Čí jest to list? – Jen děkovat vám mohu.

Posel. To psaní otec váš posílá vám.

Hotspur. List od něho? Proč nepřichází sám?

Posel. On nemohl, mylorde, těžce stůně.

Hotspur. Blesk boží, kde vzal teď k nemoci čas?

V tak pilné době? Komu svěřil vojsko?

Pod jakým přicházejí vůdcovstvím?

Posel. List jeho, ne já, nese jeho vůli.

Worcester. Prosím tě, pověz, leží v posteli?

Posel. Když jsem odjížděl, ležel na den pátý,
a právě, pane, před mým výjezdem
oň pečovali velmi lékaři.

Worcester. Kéž by se dříve čas byl pozdravil,
než on byl chorobností navštíven.

Jak teď, víc nikdy nebyl zdravím platen.

Hotspur. Teď churaví, teď chřadne! tato nemoc

nerv všeho podniknutí otráví;

až v tábor náš sem vane náказа.

Tu píše mi, že vnitřní nemoc –

a že prý obesláním nebylo

lze sehnati tak brzy přátely;

aniž pak mu se rádo zdálo být,

tak nebezpečný a tak vážný úkol,

krom sobě, svěřit duši vzdálené.

Však přes to předc nás směle napomíná,

abychme s naším skrovným spolením

jak příznivo nám štěstí, zkoušeli.

Neb teď, tak píše, nevhod umdlévání,

poněvadž král o všem co obmyslíme

má jistou zvěst. – Co tomu říkáte?

Worcester. Že nemoc ta jest pro nás ochromení.

Hotspur. Povážná rána, utnutý nám úd.

A v skutku, předc tak není; horší zdá se

nám jeho nepřítomnost nežli jest.

I zdali bychom dobře jednali,

vsadíce ouhrn všech prostředkův svých

na jeden vrh, své celé bohatství

na sklon pochybný jedné hodiny?

Zajisté ne, neb v tom viděli bychom

již celou hloub a šířku naděje,

skutečné hráze, mezník nejzazší

všech našich zdaření.

Douglas. Ba, viděli;

an nyní sladká schovanost nám zbývá.

Myť nyní směle můžem utrácet

v naději toho, co zas přijmeme.

V tom žije nám útěcha úkrytu.

Hotspur. Shledání doba, domov útočistný,

kdyby sám ďábel a zlý osud mračně

pohlédli v našich věcí prvenství.

Worcester. A předc bych přál, by otec váš byl zde.

Našeho podniknutí slabá stránka

se s dělením nesnáší. Myslit budou,

kdež nevědí, proč k nám se nepřidal,

že věhlas, věrnost k vládě, pouhá nechut'

ku krokům našim hraběte odvádí.

A pomněte, jak bázeň taková

můž ohromiti druhy nesmělé

a zplodit pochybnosti v naší věci.

Neb víte dobře, nám z odbojné strany

přísného rozbírání jest se stříci,

a každý průzor zacpat, každý spár,

jíž oko skumné postřehnout nás může.

To nebytí zde otce vašeho

odkrývá oponu, za nížto hledí

na nevědomce strach, o němž dřív nikdo

si nezasnil.

Hotspur. Vy jistě přeháníte.

Spíš nám tím vzejde, myslím, prospěch ten,

že získá lesk a vyšší domnění

a větší smělost velký záměr náš,

než kdyby hrabě s námi byl; neb lidé

se musí domýšlet, že jsme-li s to

bez jeho přispění se s královstvím

dát v zápasy, tím spíše budem mocni,

s pomocí jeho líc na rub je zvrátit.

Vše ještě dobře; cel jest každý úd.

Douglas. Jak srdce ráčí; v Skotsku nemluví
se o slovu, jež bázeň znamená.

Vchází Sir Richard Vernon.

Hotspur. Můj strýčku Vernone, pozdrav tě bůh.

Vernon. Dejž bůh, ať zvěst má hodna pozdravení.

Hrabě Westmoreland s sedmi tisíci

v tu stranu postupuje, s ním princ Jan.

Hotspur. Ký strach! Co více?

Vernon. Dál jsem vyzvěděl,

že osobně sám král se vypravil,

neb sem se miní kvapně obrátit,

s přesilnou a přemocnou výpravou.

Hotspur. On též mi vítej! Kde jest jeho syn,

ten bystronohý třeštil, Walesský princ⁵⁰⁾,

a jeho druhové, již odstrčivše

svět stranou, nechají ho právě jít

jak sám jde?

Vernon. Všickni ostře ve zbrani;

o pérách jak ostříži v rozletu,

napýření, jak orli z koupele,

jak obrazy⁵¹⁾ se lesknouc ve zlatě,

a bodré myslí jako měsíc máj,

a nadherní jak slunce v středoletí.

Čilí co skotačivá kůzlata,

jak junci svěžestní. I viděl jsem,

jak mladý Jindřich, přílbou na hlavě,

i stehna v odění a v zbroji pyšné,

co péronohý Merkur vymrštit se

od země, vhoupl se tak lehce v sedlo,

jakoby anděl s oblak nížil let,

chtě vládnout bujným Pegasem ve větru,

a svět okouzlit švarným jizdectvím.

Hotspur. Nic dál, nic dál; huře než slunce v březnu,

ta chvála živí zimnici. Nech přijdou:

přijdouť jak žertvy ve své okrase

a žárooké panně parné bitvy

je v horké krvi v obět' přinesem.

Mars železný zasedne na svůj oltář,

zakrven po uši. Mne oheň tráví,

an slyším, že tak blízek hojný plen,

a předce není náš. Koně mi dejte,

jenž by mne nesl, jako hromstřel

naprotiv prsům prince Walesského.

Mát' Hynek Hynka, oř pak oře v těsné

tak dlouho pútece třít, až jeden klesne.

Ó kéž tu jest Glendower.

Vernon. Nová zpráva:

ve Worcesteru, jeda skrz, jsem doslechnul,

že do dvou týdnův nemůž sebrat pole.

Douglas. Toť ještě zpráva nejhorší, již slyším.

Worcester. Ba na mou věru, mrazivý má zvuk.

Hotspur. Jak mnoho asi čítá králův sbor?

Vernon. Na třidcet tisíc.

Hotspur. Buď si čtyřidcet.

Můj otec a Glendower byl pozdržen;

však naše moc nám získá bitvy den.

Teď rychle na prohlídky vyjděme;

den soudu blízek, šťastně umřeme.

Douglas. Nic o smrti; pryč na rok s trnutím

buď před smrtí neb smrti dotknutím.

Výjev druhý.

Královská silnice blíže Coventry.

Vcházejí Falstaff a Bardolf.

Falstaff. Bardolfě, ubírej se napřed do Coventry, a dej mi
naplnit láhvičku sektem. Naši vojáci potáhnou městem; na
noc dorazíme do Sutton-Colfieldu.

Bardolf. Ráčíte mi dát peníze, setníku?

Falstaff. Dej ze svého, dej ze svého.

Bardolf. Ta láhvice dělá tolar.

Falstaff. Nu dělá-li tolar, vezmi ho za svou práci, a třeba dělala dvacet, vezmi si všechny, za dobré ražení stojím. Příkaž mému zástupníku Petovi, aby na mne čekal konec města.

Bardolf. Stane se, setníku, buďte zdrav!

Odejde.

Falstaff. Nestydím-li se za své vojáky, tedy ať jsem naložená kambala. Královského rozkazu k vybírání vojska jsem proklatě zneužil. Na místě sto a padesáti mužův sebral jsem tři sta a několik liber šterlinků. Odvádím si samé dobré hospodáře, synky statkářův, činím dotaz po zaslíbených mládencích, kteří byli dvakrát v kostele na ohláškách; po takových choullostných peciválcích, kteří by tak rádi čerta slyšeli jako buben, po takových, kteří se bojí vybuchnutí z ručnice hůře nežli nastřelená drubež aneb raněná divoká kachna. Odváděl jsem si samé takové vařbuchtý, se srdíčky v těle o nic většími než špendličí hlavičky, a ti se mi ze služby vyplatili, a teď můj celý pluk záleží ze samých praporečnickův, z kaprálův, zástupníkův, třídníkův, bídákův tak otrhaných jako Lazar na malovaném plátně, jemuž sytí psově rány lízají; jsou to lidé, jací nebyli nikdy vojáky, samí ze služby vyhnání daremní sloužící, mladší synové mladších bratrův, uteklí čepníkové a schudlí pacholci od koní, zlé vědy pokojné země a dlouhého míru, desetkrát ostudnější otrhaní, nežli stará, rozedraná korouhev. A takové chlapy teď mám, abych jimi nahradil místa oněch, kteří se z povinnosti vyplatili, až by si mohl člověk pomyslit, že mám sto a padesát oškubaných marnotratníkův, před chvílkou příšlých od hlídání sviní a od jedění mláta a pomýjí. Nějaký kuliferda potkal mne tuhle cestou a pravil mi, že jsem všechny šibenice v zemi vydrancoval a mrtvá těla na vojnu sebral. Lidské oko neuzřelo podobných hasstrošův. Nepotáhnu já s nimi skrze Coventry, tolik je patrné; – a jak se ti taškáři ještě na pochodu široko rozkračují, jakoby na nohách pouta měli, neboť jsem skutečně větší hrstku jich dostal z káznice. V celé mé setnině stává toliko půl druhé košile, a ta půlka – jsou to dva ubrousky, v půli sešité a přehozené přes ramena, jako hlasatelský kabát bez rukávův, a ta druhá košile, ta celá, abych se přiznal, je ukradena buď hospodskému u sv. Albana, aneb krčmáři z Daventry s brunatým nosem. Ale to nic nedělá, prádla najdou dost na každém plotu.

Vchází Princ Jindřich a Westmoreland.

Princ Jindřich. Jak se máš, vypáslý Jeníku? jak se máš bachore?

Falstaff. I hle, Jindro! jak se vede, třeštítku? Co u kata děláš ve Warwickshiru? Prosím tě za odpuštění, můj ctěný lorde z Westmorelandu, myslil jsem, že byste Vašnosti byl už ve Shrewsbury.

Westmoreland. Opravdu, sir Johne, jest nejvyšší čas, abych tam byl, a vy též; ale moje sbory jsou již tam. Král, tolik vám říci mohu, toužebně po nás všechněch vyhlídá; musíme celou noc být na pochodu.

Falstaff. Aba! o mne nemějte starost; já jsem tak bedliv jako kočka, je-li kde mlíko k smlsání.

Princ Jindřich. Ano, to ty's bedliv, je-li kde mlíko k smlsání; neboť tvé zlodějství už z tebe učinilo samé máslo. Ale pověz mi, Jeníku, čí pak jsou ti hoši, co jdou za námi?

Falstaff. Moji, Jindřichu, moji.

Princ Jindřich. Co živ neviděl jsem tak vychudlých ubožáků.

Falstaff. Aba, aba! k zabití dost dobří! strava pro kulky, strava pro kulky. Ti budou plnit jámy tak dobře jako jini lepší! inu, brachu, smrtelní lidé, smrtelní lidé.

Westmoreland. Ale předce, sir Johne, zdají se mi přepřiliš chudí a nazí, tuze zžebračili.

Falstaff. Věřu, odkud svou chudobu mají, nevím, a co se jejich nahoty dotýče, u mne se jí jistě nenaučili.

Princ Jindřich. Zajisté ne, za to stojím; leda by se na tři prsty tloušťky na žebrách nazývalo nahotou. Avšak brachu, pospěš si! Percy už jest na bojišti!

Falstaff. Co? je král rozložen táborem?

Westmoreland. Tak jest, sir Johne, mám strach, že příliš dlouho prodléváme.

Falstaff. Ano, poslední do bitvy a první na oběd jde špatný bojovník a lačný dobrojed.
Odejdou.

Výjev třetí.

Ležení povstalcův blíže Shrewsbury.

Vchází Hotspur, Worcester, Douglas a Vernon.

Hotspur. Dnes večer na ně uhoďme.

Worcester. To nelze.

Douglas. Pak jemu přednost dáte.

Vernon. Nikoliv.

Hotspur. Nač tato řeč? Zdaž nečeká král pomoc?

Vernon. My též.

Hotspur. On jistou, my však pochybnou.

Worcester. Měj rozum, strýče, nehni se tu noc.

Vernon. To, pane, nečiňte.

Douglas. Ó špatná rado!

Vy dáváte ji z bázně, z mdlého srdce.

Vernon. Stav hanu, Douglase! na život můj (a smím to stvrdit svým životem), kdy čest pokáže dobře rozumná, tak málo s bázní mdlou se uradím, jak, pane, vy neb který živý Skot. Nechať se zítra v bitvě ukáže, kdo z nás se bojí.

Douglas. Aneb ještě dnes.

Vernon. Třebas.

Hotspur. Dnes večer, pravím.

Vernon. Dobře, dobře!

To nesmí být. Divím se tomu velmi, že vy, tak velikými jsouce vůdci, nepředvídáte, jaké překážky náš účel mohou zpětít. Ještě jízda od strýce mého Vernona tu není; vašeho ujce Worcestra dnes jen přišla; a těch teď zmužilost a bujnost spí, jich srdnatost ochabla ostrou jízdou, žeť není žádný sebe z půle půl.

Hotspur. Tak též se vede koním nepříteli, po cestě umdleným a schvácným. Však našich spočinula lepší část.

Worcester. Voj královský náš počet převyšuje. Pro bůh, než přijdou všickni, postůj strýče.
Trouba oznamuje mezimluvu.

Vchází Sir Walter Blunt.

Blunt. Přináším milostivý návrh králův, pakli mně poskytnete sluch a poctu.

Hotspur. Sir Waltře Blunte, vítejte! Dej bůh, abyste s námi smýšlel zároveň. Z nás mnozí si vás váží, závidíce vám proto slovučnost a zasluhu, že nestojíte v našem táboře, než jako nepřítel tu proti nám.

Blunt. A uchraň bůh, bych měl kdy jinde stát, dokud vy, mimo meze zákona stojíte proti hlavě pomazané. Než k mému úkolu. Král posílá, by seznal tvářnost vašich stížností, a pročto z prsou občanského míru tak drzou vybouzíte válečnost, zem jeho věrnou opovázlivé učíte krutosti. Jestliže král

zapomněl nějak vaše zásluhy,
jež vyznává být mnohonásobnými,
ty stížnosti vám velí objevit,
a brzy žádost vaši s úroky
vám splní, odpouštěje vám i těm,
jež ponoukání vaše zavedlo.

Hotspur. Král smýšlí šlechetně, a vímeť my,
že ví kdy slibovat, kdy plnit slib.
Můj otec s ujce mým a se mnou dal
mu onu korunu, již nyní nosí.
A když měl sotva šest a dvacet svých,
chud světskou slávou, churav, nebožák,
nezhlížen, vyobcován domů tíhna,
můj otec na pomoří jej uvítal,
a slyše jej, an bohem se dokládal,
to s pláčem nevinu a krotkou řečí,
že přišel jen být vévodou z Lancastru,
vyzískat statky své a dojít míru;
můj otec, v dobrém srdci lítostiv,
pomoc mu přísahal – a dodržel.
Tu z lordův a baronův království
Northumberlanda vidouc k němu stát,
přicházel malý velký s úklonou,
s ním se potkával v hradech, městech, vsích,
naň čekal na mostech a v ulicích,
přinášel dary, skládal přísahy;
své děti dávali mu za panošky,
v patách za ním ve zlatých houfech spěli.
On tedy již, seznav svou slovnost,
o trochu vysmekne se nad přísahu,
již složil otcí mému v bídném stavu
na holém pomoří u Ravenspurku.
A již, hle! – osobí si opravovat
některé výkazy a řady zemské,
na říši, prý, přetěžce tlačící;
na zneužití křiče, zdá se kvílet
nad vlastní úpadem, a tváří tou,
tím licoměrně spravedlivým čelem
všech srdce lapil, po nichž vrhal síť.
I posel dále: hlavy srubat kázal
všem milostníkům, vzdálený jež král
ve správě na svém místě zanechal,
když osobně do irské války táhnul.

Blunt. To poslouchat jsem nepřišel.

Hotspur. Pak k věci.

Nedlouho potom zbavil krále vlády,
a brzy na to také života,
a sledem činův těch vzal celou zemi.
Co huř, dopustil, by strýc jeho March
(jenž, ač by každý ve svém právu stál,
jest jeho král) byl v Walessku zadržen,
tam leže, bez výplaty, propadlý.
Mne potupil v mých šťastných vítězstvích
a vyzvídáním nastrojil mně léčku,
vyklel mi ujce z hlasu v radě své,
propustil otce hněviv od dvora.
Slib na slib zrušil, spáchal křivd a křivd;
a na konec nás dohnal, vyhledat
ten spolek jistoty své, nadto pak
prohlížet jeho právo, jenž se nám
na dlouhé nezdá dostačit trvání.

Blunt. Mám vrátit králi tuto odpověď?

Hotspur. Ne tak, sir Waltře, vejdem v poradu.

Ku králi jděte, tam ať v zástavu
se nám dá někdo za svobodný návrat;
a zítra časně ráno předloží
můj strýc mu naše návrhy; s tím: s bohem!

Blunt. Přál bych, abyste milost zvolili.

Hotspur. Možná, že vyvolíme.

Blunt.

Dejž to bůh.

Odejdou.

Výjev čtvrtý.

York. Komnata v domě arcibiskupově.

Vchází Arcibiskup Yorský a Sir Michael.

Arcibiskup. Pospěšte, sir Michale! ten spečetěný
list doneste spěchem operutěným
lord-maršálku, ten mému strýci Scroopu,
a ostatní všem, jimžto svědčí nápis.
Kdybyste znal, jak na nich záležino,
vy byste chvátal.

Michael. Oč že, mylordě,
jich obsah uhodnul jsem.

Arcibiskup. Možná dost.
Den zítřejší, sir Michale, jest den,
na němž se musí deseti tisícův
los rozhodnout, neboť u Shrewsbury,
jak na srozmněnou mi věrně dáno,
král s mocným, rychle nasbíraným vojskem
se potkne s Hynkem Percym, i mám strach,
sir Michale, jak pro Northumberlanda,
jenž v první smlouvě počten nyní stůně,
tak pro nepřítomnost Glendowrovu,
jenž od nich také vpočtený byv úd,
teď nepřichází, lekán věštbami –
má strach, že síla Percy'ho je slabší,
než by se směla v zápas s králem pouštět.

Michael. Ó milý pane, nač se bát? tam? Douglas
a Mortimer.

Arcibiskup. Ne, Mortimra tam není.

Michael. Však tam jest Mordake, Vernon, Hynek Percy.

A je tam mylord z Worcesteru, a houf
vojínův statných, boдрých šlechticův.

Arcibiskup. Toť ovšem pravda; avšak z celé země
král na se přibral rekův silný sbor.
Jest tam princ z Walesu, lord Jan z Lancastru,
ctihodný Westmoreland, bojovný Blunt,
a mnozí jiní ctění zápasníci,
jak slovní, tak v zbrani cvičení.

Michael. Nemějte pochyby, že dobrý odpor
tam naleznou.

Arcibiskup. Míň nedoufám, však prospěšno se bát.

A k odvrácení zlého spějte již.

Neb podlehne-li Percy, dřív než král
svou moc propustí, smyslí zajít k nám,
neb slyšelt' on o našem spočení.

A jest jen obezřetno, naň se chystat.

A protož spěště! Jiným přátelům
mám ještě psát; s bohem, sir Michale!

Odejdou různými stranami.

Jednání páté.

Výjev první.

Králův tábor blíže Shrewsbury.

*Vcházejí Král Jindřich, Princ Jindřich, Princ Jan z
Lancastru, Sir Walter Blunt a Sir John Falstaff.*

Král Jindřich. Jak krvavě tam slunce na horu
nad lesnatou vychází; bledě den
se dívá na chorobu jeho.

Princ Jindřich. Jižní vítr
jest hlasnou troubou jeho záměrův,
a temným svistem svojím v lupení
bouří a den burácný předpovídá.

Král Jindřich. Nech zbudí soustrast v tom, jenž prohraje;
Neb vítězi nic nemůž rmutno být.

Troubení. Vcházejí Worcester a Vernon.

Jakž teď, mylordě z Worcesteru? zlá to věc,
že na ten způsob zas se potkáváme,

když naši důvěru jste oklamal,
nás nutil, svrci lehký míru šat,
a staré údy v krutou ocel vtěsnat.
Zlá jest to věc, mylorde, zlá to věc.
Co díte tomu? Chcete-liž zas uzet
všem promrzelé války rozdrhnout,
a zaměřit zas v poslušný svit jste šifil,
již přestana být žhoucí meteor,
strašící div, zlověstné znamení
o vzešlé zhoubě nezrozeným věkům?

Worcester. Poslyš mne vaše Svrchovanost, králi!

Co mne se týče, přál bych velice,
bych v pokoji života svého sklon
směl vyčkati, neb vezte zajisté,
že této půtky den jsem nehledal.

Král Jindřich. Že nehledal jste? Aj, jakž tedy přišel?

Falstaff. Buřictví leželo před ním na cestě, i zdvihnul je.

Princ Jindřich. Ticho, tučná paštiko, ticho!

Worcester. Milosti vaší zračílo se, hled
své přízně ujmout mně a domu mému,
avšak Vašnosti musím spomenout,
my z přátel vašich byli první, nejplatnější.
Pro vás svou berlu úřední jsem zlomil
za Richarda, dnem nocí pospíchal
vám naproti, bych zlíbal vaši ruku,
když ještě řádem ani vážností
jste nebyl blahomocen, jako já.
I byl jsem já, můj bratr a jeho syn,
již ve vlast vás uvedše, vzdorovali
jsme nebezpečím. Nám jste přísahal –
a slib ten činil jste u Doncastru –
že nijak na stát sáhnout nevolíte,
leč jen dobývat zkráceného práva
Gauntova sídla, vévodství z Lancastru.
My přisegli vám k tomu pomoci;
však v krátkém čase deštík svlaživý
na vaši hlavu štěstí rozpršel,
a veličenstva taký proud vás přepad',
to skrže nás, to vzdáleností krále,
tu času zbujnělého bezprávím,
skrz utrpení, jež jste přetvařoval,
pro příčné větry, jež tak dlouho krále
v nešťastné válce irské zdržely,
že každý v Angličanech mněl ho mrtva.
A pro těch krásných případností roj
vám rychlá žádost přišla do srdce,
byste vzal uzdu vlády v ruce své.
Slib v Doncastru nám daný zapomněl jste,
a námi vykrmen činil jste nám,
jak šibal nevděčný, mlád' kukaččina
činívá vrabci: tiskna hnízdo naše
tak nesmírně jste vzrostl naší péčí,
že naše láska ani nesměla
se zblížit k vám, pro strach, být pohlčenu.
Leč bystrým letem pro svou bezpečnost
jsme přinuceni prchat vašich zrakův
a nynější ten odboj vzbouřovat;
při čemž se bráníme jen prostředky,
jež proti sobě sám jste ukoval
nelaskavostí, tváří hrozebnou,
a zrušením vši věrnosti a víry,
nám přísahané v štěstí mladistvém.

Král Jindřich. To všecko vy jste ovšem zclánkovali,
na trzích rozkřikovali, ve chrámech
i kázali, abyste oděv vzpoury
pozlátkem vyšňořili, jež slepí zrak
nestálým hejskům, stýskavým nuzákům,
již civějice ruce sobě mnou,

jak zaslechnou o vzniku zmatenic.
A nikdy ještě barev vodnatých
povstalcům nescházelo k věci své
vyličení, ni chmurných žebrákův,
jenž časův zvůle, matně řádící,
a zmatenic ve státu lačnější.

Princ Jindřich. V obou to našich vojstích mnohé duše

za rozpor ten zlý osud utrdí,
jednou-li vejdou v zápas. Řekněte
bratrovci vašemu, že Waleský princ
se s celým světem shoduje ve chvále
o Hynku Percym. Při mé naději –
(poslední jeho pokus vyjímám)
nemyslím, že by šlechtic hodnější
tak hbitě-udatný, udatně-mladý,
tak odvážný neb smělý jinde žil,
by krásilil ctnými skutky tento věk.
Co mne se tkne, k své hanbě říci musím,
že zahalečem byl jsem v rytířskosti,
a jak doslýchám, takž i on mne cení.
Leč toto přede tváří otce mého:
že přednost' má slovutným jménem svým
a vážeností přede mnou, mu přeji,
a chci, bych spořil krve prolítí,
v osobném boji s ním své štěstí zkoušet.

Král Jindřich. Myť se tě odvažujem, Waleský princí,

ač nepočtené pochybností z toho
nás zrazují. Věř, dobrý Worcester, věř,
myť milujem svůj národ, ba i ty,
již vašim synovcem se zavést dali;
a podanou-li milost' přijmout chtějí,
jak on, tak oni, vy a každý jiný
zas bude přítel mně, a jemu já.
To rcete svému bratrovci, pak zpravte mne,
co smysлил činit. Jest-li nepovolen,
čeká naň kára v nás a strašný trest,
jenž povinnost svou splní. Takž bůh s vámi,
již odpověďmi dél' nás nemylte,
dar laskavý rozvázně vyvolte.

Odejdou Worcester a Vernon.

Princ Jindřich. Svůj život vsadím, že to nepřijmou.

Ten Douglas a ten Hotspur oba spolu
se důvěřují s celým světem v boj.

Král Jindřich. Pryč tedy! každý vůdce před svůj pluk.

Jak odpovědí, na ně uhodíme,
a bůh nám pomoz v spravedlivé půtce.

Odejdou Král, Blunt a Princ Jan.

Falstaff. Jindro, zhlédneš-li mne v bitvě na zemi, přestup
přese mne, tak! – jest to proukázání přátelství.

Princ Jindřich. Jedině kolossus byl by to s to, aby ti proukázal
to přátelství⁵². Odříkávej ty svůj otčenáš a měj se dobře!

Falstaff. Přál bych, aby byl takhle čas ku spaní, a všecko v
dobré míře.

Princ Jindřich. Však's bohu vždycky smrti dlužen.

Odejde.

Falstaff (sám). Dluh ještě neprošel, bylo by mně mrzuto,
kdybych mu jej před uročením spláčet musil. Nač bych měl
zapotřebí, tak s ním si pospíchat, když mne on sám
neupomíná. Dobře, o to zde nejde; čest mne žene, čest
pobádá. Tak! což jestli mne dožene k rozbování, co potom?
Může-liž čest nohu nahradit? Nemůže. Anebo ruku? Ani to.
Aneb bolest v ráně zastavit? Také ne. Tedy se čest nezná v
umění ranhojičském? Nezná. Co jest ale čest? Slovo. Co
obsahuje slovo čest, co jest tato čest? Vítr. Pěkně děkuji! –
Kdo ji má? Ten, kdo ve středu umřel. Cítí-liž ji? Necítí.
Slyší-liž ji? Neslyší. Tedy nelze o ní mít vědomí? Ovšem,
mrtvému nelze. Ale nežije-liž snad s živým? Nežije. Proč
to? Závisť tomu nedopouští – tedy s ní ničeho nemám, čest
jest pouhý náhrobek, a s tím se můj katechismus skončuje.

Odejde.

Výjev druhý.

Ležení povstalcův.

Vcházejí Worcester a Vernon.

Worcester. Ne, zvědět nesmí bratovec, sir Richarde, dobrotivé podání královo.

Vernon. Nejlíp, když o něm zví.

Worcester. Pak veta po nás.

Nedá se myslit, nemůže to být,
by král nám zdržel lásky příslibení.
Onť, vždy nám nedůvěřiv, čas vyhlídne,
by v jiných chybách tento překon ztrestal.
Podezřivost přiběře na sta ok,
neb zrádci věřivá se jen co lišce,
jež sebe krotší, sebe chovanější,
svých předkův lestnost zcela nesvlekne.
A hled' me smutně, hled' me vesele,
vždy výklad ve zlé pohled náš obrátí,
i budem růsti jen jak volí v stájích,
čím lépe krmení, tím smrti bližší.

Bratrovcův poklések se zapomene,
an mladost' jej a prchlost' omluví
a výhradnosti jméno přijaté:
trhlý to Hotspur, jímžto vrtoch vládne.
Vše jeho vina sjede na mou hlavu
a otce jeho; myť ho strhli s sebou,
a že byl přijal od nás nakažení,
my, všeho pramen, za vše odtrpíme.
I nezvěď' tudíž Hynek, milý strýče,
nikterak nabídnutí královo.

Vernon. Vyříd'te co vám libo; dosvědčím to.
Tu přichází váš strýček.

Vcházejí Hotspur a Douglas; opodál důstojníci a vojáci.

Hotspur. A hle! můj ujec zpátky! Vydejte již
mylorda Westmorelanda⁵³). Ujče mluv,
co nového?

Worcester. Ihned nyní vás král nabídne k bitvě.

Douglas. Vyzvěte jej po lordu Westmorelandu.

Hotspur. Lorde Douglase, jděte vy a vyříd'te to.

Douglas. To s lehkým věru srdcem vykonám.

Odejde.

Worcester. O milosti při králi ni památky.

Hotspur. Žebral jste o ni snad? Bůh uchovejž!

Worcester. Já spomněl s úctou naše stíznosti
a jeho věrolomnost', kteréž on
tím mínil napravit, že přísahu
svou křivou křivě zase odpřísáh'.
Nás znova zrádci, buřiči, ta jména
prý hrdým mečem na nás zbičuje.

Vrací se Douglas.

Douglas. V zbraň, bojovníci, v zbraň, neb statné herež
jsem v hrdlo mrštíł králi Jindřichu,
a zástavčí náš Westmoreland byl poslem;
což musí na nás rychle přihnát jej.

Worcester. Králevic Walesský, předstoupiv před krále,
vás, strýče, vybíď' v obapolný boj.

Hotspur. Ó kéž ten svár leží na hlavách našich
a nikdo víc dnes neskrátí si dech,
krom mne a Hynka Monmoutha. Rci, rci!
jak zněl ten návrh? Zdál se pohrdlivý?

Vernon. Ne, na mou čest: co živ jsem neslyšel
vzvání šetrněji vzkazovat,
leda by bratr bratra vybízeli
k dvornému cvičení a zbranné zkoušce.
On v mužnosti vám vzdával všecku čest,
chval vašich množil ústy knížecími,
jak letopis vám sčítal zásluhy,
vždy lepším nad svou chválu čině vás,

svou haně chválu, porovnánú s vámi;
a což mu jako princí slušelo,
sám sebe připomenul s uzarděním
a plísnil mladost svoji lenivou
tak lepotvárně, jak by dvojí duch
mu k službě stál, to duch poučování
a učení se v jednom dechnutí.
Tím odmlčel se. Ale věž to svět,
přečká-li šťastně závist toho dne,
Anglicko nemělo tak sladké čáky,
pro bujnost svou tak špatně seznané.

Hotspur. Mám za to, strýče, že jsi zamilován
do jeho kouskův; nepřišelť mi k sluchu
kdy králevic tak zdivočelě zvuile.
Nuž, buď si on jak buď, však před noci
jej obemknu ramenem bojovníka,
až sklesne v zdvořilém tom objetí.
V zbraň, rychle v zbraň. – Vojíní, druzi, bratří,
líp rozvažujte, co vám konat jest,
než já, jenž jazyka dar neobdržel,
krev vaší znítit umím řečněním.

Vystoupí Posel.

Posel. Zde, jasný pane, pro vás psaní.

Hotspur. Nemám teď kdy je číst.

Ó pánové, jeť krátký žití čas,
leč dlouhý byl by, prožit v krátké hanbě,
byť na rafičce hodin život sedě
již po docházce hodiny se skončil.
Budem-li živi, budem, abychom
ušlápli krále; pakli umřeme,
ó krásná smrt! umírat s knížaty!
Nám k spokojení služ, žeť pěkná zbraň,
ač spravedliv-li účel, jenž ji chopil.

Vystoupí Druhý posel.

Posel. Hotov se, pane, král se kvapem blíží.

Hotspur. Díka mu, že mne v řeči vytrhuje,
neb v mluvení jsem pozadu; jen to:
muž každý čiň seč jest, já ale tasím
meč, jehož ocel v krvi nejlepší
jsem hotov stopit, jež mi v cestu přijde
dne toho hrozivého dobrodružstvím.
Nuž! – *Espérance!* – *Percy!* Vzhůru, v boj!
Nech zazní jasné války nástroje,
a při té hudbě obejmem se všickni.
Při nebesích a zemi, mnohý z nás
k druhému loučení nezhlídne čas.

Trouby zazní; obejmuvše se všickni odcházejí.

Výjev třetí.

Rovina blíže Shrewsbury.

S obou stran útoky a bojování. Pohluk válečný. Pak vyběhnou

Douglas a Blunt naproti sobě.

Blunt. Jakéž tvé jméno, že mně stále v bitvě
nadbíháš v cestu? Hledáš jakou čest
na hlavě mé?

Douglas. Věz, jméno mé jest Douglas,
a pro tebe tolik bitvou honím,
že mi jest řečeno, ty že jsi král.

Blunt. Byla ti pravda řečena.

Douglas. Lord Stafford
dnes draho zplatil s tebou podobnost,
neb místo tebe, králi Jindřichu!
jej zhubil tento meč, i tebe zhubí,
ač nepodáš-li se mi v zajetí.

Blunt. Já nebyl zrozen k vzdání, hrdý Skote,
i seznaš krále, kterýž Staffordovu
smrt pomstí na tobě.

Bojují; Blunt padne.

Vchází Hotspur.

Hotspur. Ó Douglase, bys takto u Holmedonu
byl mečem stínal, nikdy nad Skotem
nebyl bych zvítězil.

Douglas. Vše skončeno,
vše vyhráno; zde bezduch leží král.

Hotspur. Kde?

Douglas. Tuto.

Hotspur. Ten, Douglase? Ó ne, známť jeho tvář,
byl statečný to rytíř, zval se Blunt,
byl klamem stejně oděn, jak sám král.

Douglas. Jdi šašek s duší tvou, kamkoli jde;
znak půjčený jsi draho zaplatil.

Nač pak's mi říkal, že jsi pravý král?

Hotspur. Halit' se mnozí v sukni královu.

Douglas. Nuž, na můj meč! všech jeho sukni zvráždím,
kus po kuse mu šatstvo porubám,
až krále potkám předc.

Hotspur. Vzhůru, a dál,
před chvilkou osud přízniv nám se zdál.
Odejdou.

Nový lomoz. Vchází Falstaff.

Falstaff. Třeba jsem v Londýně kolikrát v hospodě za koule
nezaplatil, tady se kulek předce bojím, neboť bych za
jedinou musil řádně zaplatit⁵⁴⁾; tady se řad nepíše jinak než
na lebku. – Ouha! kdož pak jsi ty? Sir Walter Blunt: – tu
máte svou čest: a v tom není žádné marnosti⁵⁵⁾. Jsem tak
rozpálen jako roztopené olovo, a k tomu zrovna tak těžký.
Pánbůh mé tělo olova chraň. Nemám zapotřebí ještě větší
tíže, nežli jsou moje útroby. – Ty své oškubané otrapy jsem
postavil, kde jim jest na věky opeřeno; jenom tři z mých
sto a padesáti zůstali na živu, a ti se hodí za městské brány,
aby tam do smrti žebrali. Ale, kdož tu přichází?

Vchází Princ Jindřich.

Princ Jindřich. Co? ty zde na zahálce? Půjč mi meč!
Ztuhlý a křehlý mnohý rytíř leh'
pod jásavých nepřátel podkovami,
jenž v smrti nebyl pomstěn. Prosím tě,
zapůjč mi ten tvůj meč.

Falstaff. Ach Jindro, prosím tě, nech mne jen chvilku se
vyhekat. Turek Rehoř⁵⁶⁾ nikdy takých činův ve zbrani
nevykonal, jako jsem já dnes vykonal. Percymu jsem dal na
pamětnou, ten je v jistotě.

Princ Jindřich. Ba arci, a živ, aby tě usmrtil.
Půjč mi svůj meč, prosím tě.

Falstaff. To nejde, bůh mi svědek, Jindřichu! Je-li Percy na
živu, tedy meč můj neobdržíš. Ale vezmi, chceš-li, moji
bambitku.

Princ Jindřich. Dej mi ji. Což vězí v tom pouzdře?

Falstaff. Ovšem, Jindro, máme horký den, věru horký den;
vidíš, tímto přemůžeš všechny buřičské sektáře v království.
Princ vytáhne láhvičku sektu.

Princ Jindřich. Ký čert! Jest čas na žert a šašky teď?
Dohodě mu láhev odejde.

Falstaff (volaje za ním). Dobře, však není-li Percy ještě mrtev,
já z něho drobet krve natočím.

Vytáhna zátku napije se.

– Přijde-li mi on v cestu, pánu bohu poručeno; půjdu-li já
jemu schválně v cestu, když on to neučiní, ať mne naseká
do karbonádkův. Netoužím já tuze po takové vyškledené
cti, jakou sir Walter má. Život mi dejte! Budu-li jej moci
zachránit, dobře; nebudu-li, přijde mi čest nepředvídaně a
potom bude arci po všem.

Odejde.

Výjev čtvrtý.

Jiná strana bojiště.

*Ryk válečný. Náběhy. Král Jindřich, Princ Jindřich, Princ
Jan a Westmoreland.*

Král Jindřich. Prosím tě Hynku,

jdi ustraň se, tyť velmi krvácíš⁵⁷⁾.

Lorde Jene z Lancastru, vy jděte s ním.

Princ Jan. Ne tak, můj otče, ač bych sám krvácel.

Princ Jindřich. Ó navraťte se; žádám Vašnost za to,
než zděsí vaše věrné ústup váš.

Král Jindřich. Tak učiním. Mylordo Westmorelande,
doved'te vy jej v jeho stan.

Westmoreland. Můj princí, povedu vás ve váš stan.

Princ Jindřich. Mne věsti, pane? toho netřeba.

Chraň bůh, by zahnat měl tak mělký šrám
kdy prince z Walesu z pole, jako to,
kde leží šlechta v krvi pošlapána,
a zbojníkův zbraň jásá v vraždění.

Princ Jan. My dlouho odpočíváme. Již pojďte,
bratranče Westmorelande, v onu dráhu
nás volá povinnost: pro boha, pojďte.

Odejdou Princ Jan a Westmoreland.

Princ Jindřich. Tys Lancastře mne klamal, při sám Bůh;
tak statnou mysl nehledal jsem v tobě.

Dřív jsem tě miloval co bratra, Jene,
teď ale jak svou duši tebe ctím.

Král Jindřich. Viděl jsem, an se s Percym dlouho bil
s jařejší neustupností, než jsem se
do mladistvého nadál bojovníka.

Princ Jindřich. Ó, tento hoch nám všem dodává ohně.
Odejde.

Hluk. Vchází Douglas.

Douglas. Zas jiný král; rostout' jak hydře hlavy.
Věz, já jsem Douglas, hrozný všechněm těm,
kdož nosí tyto barvy. Kdož jsi ty,
jenž sobě na osobu krále hraješ?

Král Jindřich. Král sám, jenž truchlí v srdci, Douglase,
že's potkal tolik z jeho stínův jen,
však krále nedopad'; dvě synův mám,
již Percyho a tebe hledají.
Než vida, že's tak šťastně na mne vběhl,
chci s tebou zápolit; a takž se braň!

Douglas. Bojím se, že jsi jenom nový přelud,
a předc jak král si věru počináš.
Můj však jsi jistě, ať jsi kdokoliv,
a tak tě získám.

*Oni bojují; kdyžto jest Král v nebezpečí, Princ Jindřich
přichází mu na pomoc.*

Princ Jindřich. Pozdvihni hlavy, Skote ohavný, sic
jí nepozdvihneš více. Duchové
Shirleye, Stafforda a Blunta jsou v mé zbrani.
To Walesský princ ti hrozí, jenžto slib,
leč by jej splatit mnil, nečinívá.

Boj. Douglas prchne.

Zveselte se, můj otče! Kterak jest vám?
Sir Nikolaj Gawsey poslal o posilu,
a taktěž Clifton. Hned chci k Cliftonu.

Král Jindřich. Stůj, a chvilku si oddechni!
Tys na nov zhaslou důvěru mou získal,
an's ukázal, že ještě drobet dbáš
o život otcův, jež's tak krásně hájil.

Princ Jindřich. Ó nebesa! příliš mně křivdili,
již řekli vám, že o smrt vaši dbám.
By tak bylo, tuť bych byl Douglasově
dotěrné ruce dopřál vznik nad vámi,
jež by vám byla dříve konec zděla,
než všeho světa nápoj otravný;
a uspořila synu mrzký čin.

Král Jindřich. Ty pospěš ke Cliftonu, já půjdu za sir
Nikolajem Gawseyem.

Odejde.

Vchází Hotspur.

Hotspur. Nemýlím-li se, jsi ty Hynek Monmouth.

Princ Jindřich. Ty mluvíš, jak bych jméno skrývat chtěl.

Hotspur. Já slovu: Hynek Percy.

Princ Jindřich. Tedy patřím
na přechrabrého způrce toho jména.

Jsem Walesský princ; a nemysli však Percy,
že budeš se mnou v oslavě se dělit.

Dvě hvězdy v jednom kruhu netočí se,
Anglicko dvojí berly neztrpí,
Jindřicha Percyho a prince z Walesu.

Hotspur. A nemá, Hynku; neboť doba přišla,
že lehne jeden z nás. I kéž by bůh dal,
by tvého jména zvuk byl roven mému.

Princ Jindřich. Však zvýším jej, než tebe opustím,
a květnou čest tam na tvém chocholi
chci pro svou hlavu servat na věnec.

Hotspur. Děj marnou tvoji chloubu nestrpím.
Oni bojují.

Vchází Falstaff.

Falstaff. Výborně, Jindro, jen do toho, Jindro! – Věru nebudete
mítí žádnou dětskou hračku před sebou, tolik vám mohu
pověděti.

*Vchází Douglas a dotírá na Falstaffa, jenž na tvář padne, jako
usmrcen. Douglas odstoupí. Hotspur obdrží smrtnou ránu a
klesá.*

Hotspur. Ó Hynku, zloupil jsi mne o mou mladost,
spíš oželím však ztrátu kvapných dnův,
než oněch pyšných znakův, jež's mi odňal.
Těch ztráta raní hůře mysl mou,
než meč tvůj moje tělo, myšlenka však
jest robem života, ten bláznem času,
a čas, jenž nad vším světem rozhled má,
těž přestane. Ó já bych věštit moh',
však studená a zemná ruka smrti
můj jazyk drží. Percy, již jsi prach
a pastva –

Umře.

Princ Jindřich. Pastva červův, hodný Percy.

Jdi s bohem, srdce veliké.
Jak scvrkla jsi, zle tkaná ctižádnosti.
Dokud to tělo ducha jímalo,
bylyť mu úzké meze království,
leč teď dvou krokův nejpodlejší země
jest místa dost. Zem ta, tvou mrtvol nesouc,
tak bodrých hrdin nemá na živu.
Kdybys moh' ještě cítit přátelství,
tak vroucí soustrast bych ti neprokázal;
teď zahal zedranou tvou tvář má zdoba,
a sám již jménem tvým si děkuji,
že splnil jsem ten jemný lásky mrav.
Buď s bohem,
a vezmi s sebou v nebe chválu svou,
tvá hana ale s tebou v hrobě dříměj,
a hrobní nápis tvůj jí nespomínej.

Uvidě Falstaffa, tváří v zemi.

Jakž, starý známy? ani ten vrch masa
nezdržel v sobě drobet života?
Měj též se dobře, Jene ubohý,
ač líp bych želel muže lepšího.
Ba, těžce bych tě pohřešiti chtěl,
bych ještě srdcem na marnosti lpěl.
Šíp smrti zvěř tak silnou nesklal dnes,
ač mnohý z silných v této honbě kles.
Však dám tě vykuchat co nejdřív, tím se těš,
zatím tu v krvi s bodrým Percym lež!

Odejde.

Falstaff (pomalu se zdvihaje). Vykuchati! Jestliže mne dnes
vykucháš, dovolím ti, abys mne zítra naložil a třeba snědl.
Hrome! měl jsem čas se přetvářiti, neb ten z horka
nakvašený, moranonosný Skot byl by mne skotil, jako jedli,
na věky. Přetvářiti se? Není pravda, já se nepřetvářil. Ano,

přetvářkou bych nyní byl, kdybych byl usmrcen, neboť
ten, kdo v žilách nemá život člověka, jest toliko přetvářkou
člověka; pakli ale přetvařuji smrt, nejsem nikoli přetvářkou,
nýbrž v skutku pravým a dokonalým obrazem života. Lepší
částka udatnosti jest obezřelost, kteroužto lepší částkou
jsem obhájil svého života. – U šlaka, tento prach a broky-
Percy nahání mi strachu, třebaž mrtev; – jak pak, kdyby se
byl také přetvářil a takhle nyní vstáti chtěl? Mám strach, že
by si mohl na lepší přetvářku zahrát. Pročež jej učiním
neškodným, ano a zapřísahnu se, že jsem ho sám zabil. A
proč by nemohl tak dobře se zvednouti jako já? Nic nemůže
má slova porazit, kromě dvou očí, a tu mne nikdo nevidí.
Tedy chutě, brachu,

Bodá jej.

s novou ranou v stehně pocesť ty se mnou.

Běře Hotspura na záda.

Vrací se Princ Jindřich a Princ Jan.

Princ Jindřich. Pojď, bratře Jene, chrabře panenský
svůj meč jsi nasýtil.

Princ Jan. Však pozor! kdož to zde?
Což's nepravil, že tlustý muž ten mrtev?

Princ Jindřich. Zajisté; mrtev, bezduch v krvi své
an ležel na zemi, jsem viděl jej.

Jsi-liž ty živ, či jest to matný zjev,
jenž klame naše oko? promluv předce,
svým očím nedůvěřím bez uší.

Ty nejsi, co se býti zdáš.

Falstaff. Nejsm, boží pravda, já nejsem dvojaký muž⁵⁸. Pakli
ale nejsem Jan Falstaff, ať jsem Janek. Tuto jest Percy.

Shodí ho na zem.

Chce-li mne váš otec něčím vyznamenat, dobře; nechce-li,
ať si budoucně své Percy usmrcuje sám. Doufám, že se
stanu nejméně hrabětem ne-li vévodou, tím vás ujišťuji.

Princ Jindřich. Vždyť Percyho zabil jsem já sám a tebe jsem
viděl mrtvého.

Falstaff. Tys ho zabil, Hynku? – Ó bože, bože, jak tento svět
jest lhářství oddán. Věřte mi, ležel jsem na zemi celý bez
ducha, a tak též on; my však oba v jednom mžiku se
vzchopíme a zápasíme spolu dobrou hodinu po zvonku v
Shewsbury. Uvěří-li se mně, dobře; pakli neuvěří, ať si
vezmou ti, kterýmž udatnosti se odměňovati náleží, hřích
ten na své svědomí. Umřítí chci na to, že jsem mu tuhle
ránu do stehna zasadil; kdyby ten dobrý muž, jsa nyní živ,
chtěl zapírat, musil by kus mého meče snísti.

Princ Jan. Kdo slyšel kdy o tak podivném sběhu?

Princ Jindřich. A o tak divném chlápku, vid' bratře?

Pojď, pones hezky na zádech svou brašnu,
a pro mne, můž-li lež ti dodat zdoby,
svým nejhezčím ji slovem pozlatím.

Troubí se k návratu.

Trouba zní k návratu; náš jest ten den.

Pojď, bratře, na poli slezť výšiny,
ať spatříme, kdo z přátel živ, kdo mrtev.

Odejdou Princ Jindřich a Princ Jan.

Falstaff. Jak jsou mi řekli, půjdu za nimi pro odměnu. Kdo
mně se odmění, tomu se odměň bůh. Stanu-li se velikým
mužem, tedy se stanu menším mužem, neboť budu brát pro
počistění a nechám pít sektu, a budu střídme živ, jako se na
šlechtice sluší.

Odejde, nesa s sebou mrtvolu.

Výjev pátý.

Jiný díl pole.

*Zazní hlahol trub. Na to vcházejí Král Jindřich, Princ
Jindřich, Princ Jan, Westmoreland, s jinými pány;
Worcester a Vernon co zajatí.*

Král Jindřich. Tak došla vždycky zpoua svého trestu.
Zlomyslný Worcester, neslali jsme milost,
prominutí a lásky vzkaz vám všem?

Jak směl's převrátit naše nabídnutí?
 Bratrovce zneužít ctou důvěru?
 Tři rytíři, dnes padší z naší strany,
 pak statný hrabě, mnohý lidský syn
 by po tu dobu byli na živu,
 kdybys co křesťan věrně mezi vojsky
 našimi býval poslem pravdivým.

Worcester. Má jistot kázala mně takto jednat,
 a los ten přivítám, seč budu, statně,
 jenž na mou hlavu pade neodvratně.

Král Jindřich. Bud' veden na smrt Worcester i Vernon.
 S druhými provinilci shovíme.

Odejdou Worcester a Vernon se strážemi.

Jakž stojí bitva?

Princ Jindřich. Udatný Skot, lord Douglas, vida již
 že odvrací se štěstí toho dne,
 ctný Percy zabit jest a jeho sbor
 na nohou strachu, dal se též na útěk;
 leč s hory spadna porouchal se tak,
 že jsou ho dopadnuli. V stanu mém
 dlí nyní Douglas. I žádám lásku vaši,
 bych s ním moh' naložit.

Král Jindřich. Od srdce rád.

Princ Jindřich. Vám tedy, bratře Jene z Lancastru
 tu čestnou dobrotivost' uložím.

Jděte k Douglasu a na vůli mu dejte,
 svobodně, bez výplaty odejít.
 Svou statností, již nám na lebkách ztvrdil,
 nás poučil, že velkých činův zdar
 i v prsou protivníkův hoden cti.

Princ Jan. Za slušný úděl ten vám díky vzdávám,
 ježž bez odkladu v skutek uvedu.

Král Jindřich. Pak nám jen zbývá rozdělit svou moc.

Vy, synu Jene a strýče Westmorelande,
 se bejte k Yorku v spěchu horlivém,
 kdež prý Northumberland a prelát Scroop
 se pilně zbrojí; těm vy jděte vstříc.
 Já s synem Hynkem k Walesu pospěším
 ve boj s Glendowrem a s hrabětem z Marchu.
 Vzдор v zemi bude podpor pozbaven,
 zatřese-li jím druhý rovný den.
 A žeť měl dnešní čin tak pěkný zdar,
 než dojdem všeho, čas nedejme v zmar.

Připomenutí.

Dějiny v *Jindřichu IV.* rozvinuté pojí se
 úzce k dějům v „Richardu II.“: od usmrcení
 nešťastného panovníka v Pomfretu až do
 sběhu událostí, ježto se na počátku našeho
 dramatu oznamují, neuplynulo více dvou
 let, a jakož tam nově povýšený Král
 Jindřich k posledu projevil úmysl
 válečného tažení do země svaté, aby umyl
 krev s rukou kralovraždou zprzněných, tak
 otvírá básník touž myšlénkou výstup
 „Jindřicha IV.“ Veškerá doba historická
 tohoto kusu obnáší toliko asi deset
 měsícův, neboť vítězství Jindřicha Percyho
 nade Skoty (výjev 1.) získáno dne 14. září
 1402, a porážka spikelcův u Shrewsbury
 v V. jednaní stala se 21. července 1403.

K porozumění nepokojné vládě Jindřichově
 dostačí podotknutí, že král ten pochybným
 právem koruny hájil, pocházející od čtvrtého
 syna Edwarda IV., ješto byl na živu
 potomek třetího syna Edwardova, hrabě *de*
la Marche, tehdy jsa pachole sedmileté. S

pyšným a nespokojeným panstvem, kteréž
 právo Mortimera předstírajíc na krále se
 rotilo, povstal k stejnému cílu stejnou
 dobou ve Walesu, zemi tolikrát od
 Angličanův vybojované a tolikráte zase
 hrdinsky odpadlé, nový nepřítel ze starého
 walesského rodu knížecího, Owen Glendower;
 rovněž Skotové, vedeni od hraběte
 Douglasa, plenili odbojnými vpády hranice
 anglické. Válečné zmatky z těch okolností
 v řiši vzrostlé činí historický rámec I. i
 II. dílu *Jindřicha IV.*, ježž Shakespeare,
 co možná věrně vypravování *Holinshedova*
 díla *History of England* se přidržuje,
 okolo charakterův osob ovinul.

Nejvíce proslulé jsou obě tato dramata
 skvělou osobou Falstaffa: nejskvostnější
 rozmar vtělil se v genialně rozpustilých
 scénách mladého prince s prostopášně
 veselou čeládkou, jejížto duše Falstaff
 však zůstane vždy nepostiženým výtvozem
 komičnosti. První podmět k humoristické
 čísti obou her vzal Shakespeare neomylně
 ze staršího kusu již před rokem 1588 na
 divadle se objevivšího: *The famous*
victories of Henry the Fifth, ve kterémž
 látka nejen „*Jindřicha IV.*“ ale i V.
 směstnána jest. Ale přechatrné jsou slabé,
 nevtipné ty zárodky v něm, a nesmírný
 rozdíl se vidí mezi Falstaffem a původním
 Oldcastlem starší hry, v prose a bez ceny
 básnické sepsané.

První vydání *Jindřicha IV.* díl I. v
 quartu vyšlo r. 1598, druhé méně správné
 rok na to, jiné roku 1604, 1608 a 1613;
 poslední ve foliu od r. 1623, ačkoli v
 mnohém lepší než předcházející, předce
 není zcela bezvadné, tak že první vydání
 vždy přednost zasluhuje. O mnoho-li dříve
 před vytištěním kus tento sepsán byl, není
 žádnou zprávou dochováno, sotva však se to
 stalo mnohem později po Richardu II., s
 nímž první díl úzce se pojí, jako zas
 druhý díl vnitřní souvislostí „*Jindřicha*
V.“ předchází.

Poznamenání.

- 1) Tažením křižáckým do Jerusálema chtěl
 Jindřich IV. odvracet mysli národu od
 věci domácích, a krvavé různice domácí,
 jichž první verše dotýkají, povstaly na
 pomstění Richarda II.; ale byly
 potlačeny, a původci Kent, Salisbury a
 jiní, o krk připraveni.
- 2) Podle Holinsheda.
- 3) 14. září 1402.
- 4) Jindřich Percy byl přezděn Hotspur
 (horká ostruha) t.j. z horka nakvašený,
 pro svou prchlivou bojovnou povahu.
- 5) Mordake omylem tu jmenován synem
 Douglasovým, jsa bratrovcem Skotského
 krále Roberta III.
- 6) Percy měl v skutku právo k svým zajatým,
 toliko Mordake z krve královské slušel
 králi samému.
- 7) Nepochybně citát z ballady o slunečném

- rytíři.
- ⁸⁾ Hra ve slovech, neboť *grace*, milost, jest titul královský, pak milost u boha a pak modlitba před jídlem.
- ⁹⁾ Hybla nedaleko Syrakus, medem proslulé město sicilské.
- ¹⁰⁾ V anglickém *old lad of the castle*, což pak staženo v *sir Oldcastle*, znamenajíc práce a marnochlubníka. Co se zčeštění týče, připomínám pořekadla: „stříletí Chlumeckým prachem“ a „poříditi jako sedláci u Chlumce“.
- ¹¹⁾ Bůvolí kazajku nosili pochopové. Falstaff se táže, není-li hostinská roztomilá ženuška, půjčujíc totiž peníze, a princ na to připomíná na drába dlužníky zavírajícího.
- ¹²⁾ Zde jsem vypustil nepřeložitelnou hru ve slově *suit*, což znamená šat i také prosbu, žádost.
- ¹³⁾ Lincolnshirští dudáci často se jmenují, jako u nás Strakoničtí.
- ¹⁴⁾ Z přísloví Šalamounových.
- ¹⁵⁾ Míněn jest Mordake, hrabě Fife.
- ¹⁶⁾ Vůz na nebi, medvědice.
- ¹⁷⁾ Vtip to prostonárodní; za *pasem* tolik co: hned, tu jsem.
- ¹⁸⁾ Sv. Mikuláše rota žertem tolik co zákešnická rota, jelikož byl sv. Mikuláš patron počestných žáků a poběhlíků. Rovněž eufemisticky později Trojan – tolik co hrdina, odvážlivý lupič.
- ¹⁹⁾ V originálu hra ve slovech *pray* (modlití se) a *prey* (loupežiti, kořistiti); potom pak *boot*, což znamená kořist, ale i botu.
- ²⁰⁾ Výraz eufemistický místo loupež.
- ²¹⁾ Jméno Johna z Gauntu, strýce Jindřicha III., raději jsem češtinou vyložil, poněvadž se žertovně naráží na význam *gaunt*, totiž *hubený*.
- ²²⁾ List ten od jiného hraběte z Marchu než Mortimera, totiž Jiřího Dunbara ve Skotsku.
- ²³⁾ Heslo domu Percy'ch.
- ²⁴⁾ V originálu tato hra ve slovech: *crack'd crowns* – rozbité lebky, i také tolik co vylámané peníze, kteréž tedy v oběhu neplatné bývají.
- ²⁵⁾ Korintan tolik co rozkošník, zvláště v zacházení s ženským pohlavím.
- ²⁶⁾ Takové kornoutky mívali sklepníci ve vinárnách vždy pohotově, kteréž hostům k vínu dávali.
- ²⁷⁾ Zde jsem vynechal za příkladem Collierovým několik nezřetelných slov. Ostatně jest smysl této řeči: jako máslo, na něž slunce svítí – tak jest na pohled tučný, zpocený Falstaff.
- ²⁸⁾ Vápno míchali hospodští do vína, aby se lépe drželo.
- ²⁹⁾ Calvinisté, z Nizozemska před zuřivostí Španělů uprchlí, a nejvíce co tkalci a bavlníci v Anglicku usedlí, byli známi svým zlíbením ve zpěvích duchovních.
- ³⁰⁾ Zelený kendal, druh látky v Kendalu, v hrabství Westmorelandském tkané, sloužil za kroj pověstnému, v balladách veleslavenému vůdci pytláckého sboru Robinu Hood'ovi.
- ³¹⁾ Přezmen (*strappado*) byl nástroj mučitelský, jímž nešťastník po provazích vzhůru vytažen a tak prudce spuštěn býval, že se mu klouby vyvrtkaly a hnáty polámaly.
- ³²⁾ Princ Jindřich byl opak svého společníka Falstaffa – štíhlý a vytáhlý.
- ³³⁾ V originálu *nobleman* (šlechtic) a *royal man* (muž z krve královské). Poněvadž peníz *noble* platí 6 šelinků 8 pens, *royal* ale 10 šilinků, tedy praví Jindřich: dodej mu tolik, co schází noblu, aby byl *royal*.
- ³⁴⁾ To jest Skotův.
- ³⁵⁾ Bázeň domácí války doháněla mnohé k tomu, že na spěch a dost lacino prodávali své nemovitě statky, jimž nebezpečnoství hrozilo.
- ³⁶⁾ Míří se na starou tragédii (1570) od Tomáše Prestona.
- ³⁷⁾ Manningtree v Essexu, kdež o výročním trhu celý vůl býval pečen. V týž den provozovala se allegorická divadla: tím přichází Jindřich z Manningtreeského vola na osoby na těch tak zvaných moralitách vůbec obyčejné: *bezbožnost* a *nevěra*, veselá osoba, z čehož se pak vyvinul šašek *Clown*; *marnivost* – allegorická figura, a *rufian* – kazimír.
- ³⁸⁾ Přísloví anglické, nejspíš od Puritanů poslé, jimžto se hudba a tanec hnusily.
- ³⁹⁾ Smysl jest: tvým slzavým očím rozumím, a kdybych se nestyděl, slzami bych též chtěl odpovídat.
- ⁴⁰⁾ Rohožemí a sítím se postýlávala podlaha toho času; byl galantní způsob téhož věku, že mužští kladli hlavu na klín svých paniček a milenek (srovnej Hamlet jedn. III. výj. 2.).
- ⁴¹⁾ Cukrářova žena na místě žen měšťanských vůbec; dušování se anobř i klení dodávalo prý rozprávám onoho času jadrnosti; sama panenská královna Alžběta znala se v tom výborně.
- ⁴²⁾ Finsbury, veřejné místo mimo tehdejší město Londýn, kde měšťané se procházivali.
- ⁴³⁾ To jest zmalatněti, zbaběti. Krejčí jako tkalci byli velmi zpěvumilovní.
- ⁴⁴⁾ Tento skotský Mortimer jest zcela rozdílný od anglického, a přítel králův, s nímž bojoval také u Shrewsbury.
- ⁴⁵⁾ Lodi admirálská má lucernu na zadním dílu, kterouž se ostatní lodí v noci spravují; k té se přirovnává červený nos Bardolfův, pro nějž také se nazývá rytíř hořící lampy, což jest název dramatu Beaumonta a Fletchera.
- ⁴⁶⁾ Divoký oheň jest smíšenina hmot zápalných, těžko zhasitelná.
- ⁴⁷⁾ *Rich face* (bohatá tvář) slove Angličanům tvář brunatná, plná přímětův.
- ⁴⁸⁾ Dušené švestky se dostávaly v hampejsích.

- 49) *Maid Marian* byla obligatní osoba z maurského tance (morris-dance), jenž se prvního května a o letnicích na ulicích provozoval; ona značila milenku již jmenovaného Robina Hooda, a ještě mužský ji představoval, nebyla ovšem vzorem ženskosti.
- 50) Stowe dí o princí Walesském, že byl v běhu tak náramně hbitý, že s dvěma dvořany v parku divokou kachnu neb králíka rukama chytil.
- 51) To jest obrazy svatých, o svátcích skvostně vyzdobované.
- 52) Princ Walesský sám napotom co Jindřich V. v bitvě u Acincourtu prokázal takové přátelství svému bratru Gloucestru. Princ opět naráží na tloušťku Falstaffovu, přes níž kdyby někdo měl překročit, musil by býti tak veliký, jako Kolossus Rodýzský.
- 53) Hrabě Westmoreland totiž byl v zástavě u povstalců, když Worcester a Vernon před králem mluvili, na rukojemství za jejich bezpečný návrat. Viz jend. IV. výj. 3.
- 54) V originalu hra ve slově shot, což znamená výstřel i oučet hospodský. Abych žert aspoň nápodobil, vyložil jsem to místo svobodněji, klada *hru v koule a kulky ručnic* proti sobě.
- 55) Falstaff myslí na své rozjímání o cti v prvním výjevu, a vidí v tom, že se pro čest zabiti dal, pravou marnost, kdežto prý jen smrt sama marnost není.
- 56) *Turek* jest zde nepřítel křesťanstva, hrozný hrdina staroanglického divadla; podobně mohutný papež *Řehoř sedmý* u anglického lidu značil násilníka.
- 57) Princ Jindřich byl v bitvě střelou blíž oka poraněn.
- 58) To jest já a Hotspur, jehož nesu na zádech, nejsme toliko jedna osoba.